

ความเข้าใจเรื่อง
กรรม

สุวิทย์ ทุมทอง

ความเข้าใจเรื่องกรรม

โดยสุภีร์ ทুমทอง

www.ajsupee.com

พิมพ์แจกเป็นธรรมทาน ห้ามจำหน่าย

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : สิงหาคม ๒๕๕๓

จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

ออกแบบและดำเนินการจัดพิมพ์โดย : **สาละ**

๙/๖๐๙ ถ.พุทธมณฑลสาย ๔

ต.กระทุ่มล้ม อ.สามพราน จ.นครปฐม

โทร. ๐๒-๕๒๙๒๔๕๒, ๐๘๙-๘๒๙๘๒๒๒

E-mail : srichettha@gmail.com

ความเข้าใจเรื่อง
กรรม

โดย

สุภีร์ พุ่มทอง

คำนำ

หนังสือ “ความเข้าใจเรื่องกรรม” นี้ เรียบเรียงจากคำบรรยายในหัวข้อ “สาระธรรมจากพระสุตตันตปิฎก” ที่ชมรมคนรู้ใจ ณ ห้องพุทธคยา ชั้น ๒๒ อาคารอัมรินทร์พลาซ่า ถนนเพลินจิต กรุงเทพฯ เวลา ๑๘.๓๐ - ๒๐.๓๐ น. โดยได้นำมาจากการบรรยายครั้งที่ ๓๕ เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๓ คุณชัญญาภักดิ์ พงศ์ชยกร และคุณธนภร ต่อศรี เป็นผู้ถอดเทป ผู้บรรยายได้นำมาปรับปรุงเพิ่มเติมตามสมควร

เนื้อหาที่บรรยายนั้น ประกอบไปด้วย สรุปความรู้เรื่องกรรมโดยย่อ ๆ และความเข้าใจเกี่ยวกับกรรม ๕ เรื่อง คือ

- (๑) สุขทุกข์ใครทำให้
- (๒) ไม่มีวิญญานไปเสวยวิบาก
- (๓) การแก้กรรม
- (๔) การชำระล้างกรรม
- (๕) ความสิ้นกรรม

ขออนุโมทนาผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำหนังสือเล่มนี้ และขอ
ขอบคุณญาติธรรมทั้งหลายที่มีเมตตาต่อผู้บรรยายเสมอมา
หากมีความผิดพลาดประการใด อันเกิดจากความด้อยสติ
ปัญญาของผู้บรรยาย ก็ขอขมาต่อพระรัตนตรัยและครูบา
อาจารย์ทั้งหลาย และขอโหสิกรรมจากท่านผู้อ่านไว้ ณ
ที่นี้ด้วย

สุภีร์ หุมทอง

ผู้บรรยาย

๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓

สารบัญ

สรุปความเข้าใจเรื่องกรรม	๗
๑. สุขทุกข์ใครทำให้	๒๕
๒. ไม่มีวิญญูณไปเสวยวิบาก	๓๙
๓. การแก้กรรม	๕๓
๔. การชำระล้างกรรม	๖๓
๕. ความสิ้นกรรม	๘๔

ตัวกรรมแท้ ๆ คือเจตนาที่มันเกิดขึ้นเป็นครั้ง ๆ เป็น
ความจงใจที่พิเศษ ที่ต้องการจะทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ทางกาย
ทางวาจา หรือทางใจ นี่เรียกว่าตัวกรรม

ความเข้าใจเรื่องกรรม

บรรยายวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๓

ขอนอบน้อมต่อพระรัตนตรัย

สวัสดีครับท่านผู้สนใจในธรรมะทุกท่าน

วันนี้จะบรรยายสาระธรรมจากพระสุตตันตปิฎก ตอนที่ ๓๕ ชื่อหัวข้อว่า **ความเข้าใจเรื่องกรรม** ตอนที่ ๔

สำหรับการบรรยายชุดสาระธรรมจากพระสุตตันตปิฎก ผมก็ได้รวบรวมสาระของธรรมะ เป็นหมวด ๆ จากพระสูตรต่าง ๆ ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงเอาไว้ ยาวบ้าง สั้นบ้าง มาให้ท่านทั้งหลายได้ฟัง และได้พิจารณากัน

การบรรยายวันนี้ เป็นตอนที่ ๓๕ ว่าด้วยเรื่อง ความเข้าใจเรื่องกรรม ครั้งที่ ๔ ความเข้าใจเรื่องกรรมนี้ก็พูดมาแล้ว ๓ ครั้ง แล้วก็หยุดไปนานมาก วันนี้ก็มาฟังต่อนะครับ

ในเรื่องของกรรมที่ได้พูดไปแล้ว ๓ ครั้งนั้น ก็เป็นความเข้าใจเรื่องของกรรมตั้งแต่ต้น คือกรรมนั้นก็เหมือนธรรมชาติอื่น ๆ ที่เป็นของไม่มีตัวไม่มีตน เป็นอนัตตา ไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน อิงอาศัยเหตุปัจจัยเกิดขึ้น เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนี้มันจึงมี เพราะความเกิดขึ้นของสิ่งนี้ สิ่งนี้จึงเกิดขึ้น เมื่อสิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้ก็ไม่มี เพราะการดับไปของสิ่งนี้ สิ่งนี้จึงดับไป

ขนาดตัวเราผู้ทำกรรมนี้ยังไม่มีตัวตนเลย ตัวกรรมซึ่งเป็นตัวเจตนา ก็ย่อมไม่มีตัวไม่มีตนเช่นเดียวกัน

ขนาดตัวเรานี้ยังเป็นของไม่แน่ไม่นอน เกิดเพราะเหตุเพราะปัจจัย กรรมที่มันเกิดขึ้นเป็นครั้ง ๆ ก็เป็นของไม่แน่ไม่นอน อิงอาศัยเหตุปัจจัยเกิดขึ้นเช่นเดียวกัน

กรรมนั้นเป็นธรรมชาติฝ่ายสังขาร เวลาพูดถึงเรื่องของกรรม ก็ได้ขยายความให้เห็นว่า ตัวกรรมแท้ ๆ นั้นคืออะไร

ตัวกรรมแท้ ๆ คือเจตนาที่มันเกิดขึ้นเป็นครั้ง ๆ เป็นความจงใจที่พิเศษ ที่ต้องการจะทำการใดอย่างหนึ่ง ทางกาย ทางวาจา หรือทางใจ นี้เรียกว่าตัวกรรม

เหตุเกิดของกรรมคือผัสสะ เพื่อแสดงให้เห็นว่า กรรมนั้นมันไม่ได้มีตัวตนอะไร อิงอาศัยผัสสะจึงเกิดเจตนาขึ้น เราทั้งหลายได้กรรมเก่า อันได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ได้คุณภาพกายและคุณภาพใจมาอย่างนี้ ด้วยผลของกรรมเก่าที่เคยทำมา เคยสะสมมาตั้งแต่อดีต จนกระทั่งถึงที่สะสมมาในชาตินี้ ที่เราเรียนหนังสือมาก็ดี ที่พ่อแม่สอนให้ก็ดี สังคมใส่ข้อมูลให้ก็ดี ทัศนคติ อุดมคติที่นับถือกันก็ดี มันเป็นพื้นฐานเดิม จนกระทั่งประมวลเป็นสิ่งที่สมมติเรียกว่าตัวเราในขณะนี้ อันนี้เป็นส่วนของกรรมเก่า เมื่อเรากระทบอารมณ์แล้วก็เกิดความรู้สึกกับสิ่งนั้น ๆ ขึ้น

ดังนั้น ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ อันเป็นที่ตั้งของความรู้สึกนี้ ท่านจึงเรียกว่า กรรมเก่า เมื่อกรรมเก่าทำงานเรียบร้อยแล้ว เกิดความรู้สึกขึ้น ในบางผัสสะเราก็มีเจตนาจะทำบางอย่างกับมัน **เจตนาที่จะทำบางอย่างอันนี้แหละเรียกว่า “กรรม” เป็นกรรมใหม่ เจตนาอันนี้แหละเป็นกรรม**

เราทั้งหลายนี้ไม่ได้ทำกรรมอยู่ตลอดเวลาหรอก เป็นแค่บริหารกรรมเก่าให้มันพอเป็นไปได้ เรียกว่าบริหารทุกข์ ได้ตัวทุกข์มาแล้วก็ต้องบริหารไป ตัวกรรมมันจะเกิดขึ้นเมื่อมีการกระทบอารมณ์แล้วเกิดความรู้สึก และต่อจากความรู้สึกแล้ว

ยังมีเจตนาที่จะทำที่พิเศษอย่างใดอย่างหนึ่งด้วย จะทำทางกาย กิ่ดี ทางวาจากิ่ดี ทางใจกิ่ดี อันนี้เป็นกรรม

เจตนาที่เราทำกันนั้นก็มีความแตกต่างกัน บางเจตนาที่รุนแรงเราร้อนเหมือนนรก คือจะเอาให้ตายกันไปข้างหนึ่ง ถ้าเราอยู่เขาก็ต้องไม่อยู่ ถ้าเราชนะเขาก็ต้องแพ้ อะไรอย่างนี้เป็นเจตนาที่จะทำแบบเราร้อนรุนแรง มีการเบียดเบียนกัน แย่งชิงกัน ทำลายประโยชน์ของฝ่ายอื่น จนกระทั่งถึงมีการทำลายชีวิตกัน อันนี้เป็น**กรรมแบบนรก**

บางเจตนาที่ทำด้วยความรู้สึกอยากได้ อยากแบบไม่รู้จักพอสักที รักษาผลประโยชน์ฝ่ายตนเองเป็นหลัก ส่วนคนอื่น ๆ หรือฝ่ายอื่นจะเป็นอย่างไรก็ช่างเขา ใจนั้นมีความหิว อยากได้นั้นได้นี้ ไม่รู้จักอิ่มจักเต็ม อันนี้เป็น**กรรมแบบเปรต**

บางเจตนาที่ทำตามความหลงเชื่อคนอื่นเขา ทำแบบหลง ๆ ไป เขาว่าดีก็ว่าดีตามเขา เขาว่าไม่ดีก็ว่าไม่ดีตามเขา เขาบอกว่าถูกก็ถูกตามเขา ถ้าไม่ทำก็กลัวว่าจะผิด หรือกลัวผี จะหักคอบ้าง ก็ต้องทำตาม ๆ เขาไป อันนี้เป็น**กรรมแบบสัตว์เดรัจฉาน**

บางเจตนาทำแบบมนุษย์ ใจมีหิริ มีโอตตปปะ ละเว้นกรรมชั่วได้ ละทุจริต ทำแต่สุจริต อันนี้เรียกว่าเป็น**กรรมแบบมนุษย์**

ถ้าสูงขึ้นไปกว่านั้น ก็เป็น**กรรมแบบเทวดา** คือนอกจากมีศีลแล้ว ยังไม่ห่วงใยกังวลในสมบัติแบบมนุษย์ ไม่ติดข้องสมบัติมนุษย์ เสียสละได้ มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อคนอื่น มีความเมตตากรุณาต่อคนอื่น ไม่ชอบความสุขแบบมนุษย์ทั่วไป ชอบความสุขที่เกิดขึ้นทางด้านจิตใจมากกว่า ความสุขที่เกิดจากการเสียสละ ความสุขจากการออกจากกามคุณ มาทำสมาธิ เข้าฌาน อันนี้เป็น**เจตนาที่จะทำแบบเทวดาบ้างแบบพรหมบ้าง**

กรรมมีลักษณะแตกต่างกันไป แล้วแต่ว่าเราจะมีเจตนา ลักษณะเช่นใดในเวลาใด เพราะมันเกิดขึ้นเป็นครั้ง ๆ กรรมนั้นเมื่อได้ทำไปแล้ว หากมีเหตุปัจจัยพร้อม ผลของกรรมก็เกิดขึ้น เรียกว่า **“วิบาก”** บางกรรมก็ให้ผลทันทีในขณะที่ทำนั้นแหละ ให้ทันตาเห็นก็มี บางกรรมก็ให้ผลในลำดับถัดจากนั้นไป หลายชั่วโมฆะบ้าง หลายวันบ้าง หลายเดือนบ้าง บางกรรมก็ให้ผลในลำดับถัด ๆ จากนั้นไปอีก หลาย ๆ เดือน หลาย ๆ ปี บางกรรมก็ให้ผลในชาตินี้ บางกรรมก็ให้ผลในชาติหน้า บางกรรมก็ให้ผลในชาติถัด ๆ จากนั้นไปอีก

การให้ผลของกรรมจึงมีความสลับซับซ้อนมาก ไม่สามารถจะไปจำกัดได้ว่า มันจะให้ผลเมื่อไหร่ ตอนไหน คอยดูอยู่ว่า เมื่อไหร่กรรมจะให้ผล บางทีกรรมก็ให้ผลไม่ทันใจพวกที่คอยตั้งตาคูอยู่ พวกไปคิดเรื่องกรรมและวิบาก จึงมีโอกาสเป็นบ้าและเดือดร้อนใจ

เราทั้งหลายเรียนเรื่องกรรมไปแล้ว ก็อย่าไปคิดมาก ผมผู้สอนยังไม่คิดมากเลยนะ ท่านที่เรียนก็อย่าไปคิดมากก็แล้วกัน เดี่ยวจะเป็นบ้าเอา เอาพอสมควร บางคนก็งวนหมกมุ่น ครุ่นคิดอยู่แต่เรื่องกรรมและผลของกรรมนี้แหละ ทั้ง ๆ ที่พระพุทธเจ้าเตือนเอาไว้แล้วว่า มันเป็นเรื่อง**อจินไตย** คือเรื่องที่ไม่ควรคิด เรื่องที่คิดแล้วก็รู้ความจริงไม่ได้ อย่าไปคิดมาก คิดแล้วจะทำให้เป็นบ้าเดือดร้อนใจ

นี่ก็เป็นเรื่องของ การวนเวียนไปตามกรรม ซึ่งไม่มีตัว ไม่มีตน ไม่มีสัตว์ ไม่มีบุคคลอะไร เกิดและเป็นไปตามเหตุตามปัจจัย ทีนี้ พระพุทธเจ้าทรงรู้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว ทรงสอนเหนือขึ้นไปกว่านั้นด้วย คือสอน**กรรมนิโรธะ** คือ ความสิ้นกรรม ความไม่มีกรรม อิสระจากวงจรของกรรม อยู่เหนือกรรมไป แล้วก็บอกข้อปฏิบัติที่จะทำให้ถึงความสิ้นกรรมด้วย คือ**อริยมรรคมีองค์ ๘ ประการ** เริ่มตั้งแต่การ

ฝึกฝนให้มีสติสัมปชัญญะ ตามหลักสติปัฏฐานทั้ง ๔ จนกระทั่งเกิด คีล สมาธิ ปัญญา เมื่อสมบุรณ์ก็เกิดอริยมรรคมีองค์ ๘ ขึ้น นี่เป็นกรรมนิโรธคามินีปฏิปทา

ที่พระพุทธเจ้าสอนเรื่องกรรมและผลของกรรม ก็เพื่อให้เราทั้งหลายนั้นเมื่อหน่าย คลายกำหนดจากโลกนี้ พระองค์สอนเรื่องสัตว์ทั้งหลายนั้นวนเวียนไปตามกรรมของตน สัตว์ทั้งหลายถูกกรรมนั้นจำแนกให้เลวและประณีตต่างกัน บางคนอายุยาว บางคนอายุสั้น บางคนโรครมาก บางคนโรคน้อย บางคนผิวพรรณดี บางคนผิวพรรณไม่ดี บางคนเกิดในตระกูลดี บางคนเกิดในตระกูลต่ำ บางคนร่ำรวย บางคนยากจน บางคนมีอำนาจ บางคนไร้อำนาจ บางคนมีปัญญามาก บางคนก็มีปัญญาน้อย บางคนเป็นคนดี บางคนเป็นคนเลว

พระองค์สอนเรื่องนี้ ก็เพื่อให้เราเลิกคาดหวังอะไรจากคนอื่น ให้เห็นว่าสัตว์ทั้งหลายนั้น ล้วนแต่เป็นไปอย่างนั้นของเขา เป็นไปตามกรรมของเขานั่นเอง ไม่ใช่เฉพาะเราคนเดียวที่เป็นไปตามกรรม คนอื่นก็เป็นไปตามกรรมเหมือนกัน มันมีแต่วนเวียนไปอย่างนี้ เมื่อยอมรับความจริงได้ เลิกอยากเปลี่ยนแปลงคนอื่น เมื่อหน่ายต่อการเป็นสัตว์โลกที่วนเวียนไป ตามกรรม เมื่อหน่ายการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ซ้ำ ๆ ซาก ๆ

พิจารณาเห็นอย่างนี้ มรรคหรือหนทางที่จะปฏิบัติตามหลักของพรหมจรรย์ คือ อริยมรรคมีองค์ ๘ ก็จะเกิดขึ้น

ถ้าเรียนเรื่องกรรมไม่เข้าใจ เราจะหลงไปตามกรรมวนเวียน หัวหมุน เป็นทุกข์ เปร้อนกับโลกไป สิ่งที่ดีเรา ก็รัก สิ่งที่ไม่ดีเราก็ชัง บุญก็อยากได้ บาปก็ไม่อยากได้ คนดีก็ชอบเขา คนไม่ดีก็เกลียดเขา มันก็เป็นทุกข์เหมือนเดิม แต่ถ้าเรียนเข้าใจแล้ว ก็เป็นไปเพื่อจะอยู่เหนือสิ่งทั้งหลายทั้งปวง เพราะสังขารทั้งหลายทั้งปวงนั้น มันเป็นที่พึ่งไม่ได้จริง มันเป็นของเกิดดับ เป็นของเปลี่ยนแปลง ที่พึ่งมีอย่างเดียวเท่านั้นก็คือพระนิพพาน

เรื่องกรรมที่ได้บรรยายไปแล้ว ก็แสดงให้เห็นมุมมองเกี่ยวกับกรรม ตั้งแต่เรื่องที่กว้างที่สุด คือ มันเป็นกฎธรรมชาติ มันเป็นอย่างนั้นของมัน มันไม่มีตัวไม่มีตน เป็นสิ่งที่อิงอาศัยเหตุปัจจัยเกิดขึ้น เกิดขึ้นเป็นครั้ง ๆ เกิดเมื่อมีเหตุ และดับไปเมื่อหมดเหตุ เกิดมาแล้วก็เป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา เหมือนธรรมชาติที่เป็นสังขารอื่น ๆ

เราเรียนเรื่องกรรมแล้วก็อย่าไปหลง หรือไปหมกมุ่นมากจนเกินไป พระพุทธเจ้าสอนเรื่องกรรม ก็เพื่อให้เราทั้งหลายนั้นขยัน พากเพียร ประพฤติพรหมจรรย์ เพื่อที่จะอยู่

เหนือวงจรของกรรมนั้น เพราะวงจรของกรรมนั้นเป็นวงจรของทุกข์ คือเกิดกิเลส มีอวิชชา ไม่รู้อริยสัจ ไม่รู้ความจริง ก็เกิดความอยาก มีเจตนาที่จะทำเพื่อตนเอง ให้ตนเองดี ให้ตนเองเป็นสุข ก็ทำกรรม เมื่อทำกรรมแล้ว ก็เกิดวิบาก ได้รับผลเป็นสุขบ้างทุกข์บ้าง ดีบ้างไม่ดีบ้าง แล้วก็หยุดอยากไม่ได้ เพราะความไม่รู้นั้นยังอยู่เหมือนเดิม

เมื่อหยุดอยากไม่ได้ก็ทำใหม่ ทำใหม่ก็ได้รับผลมาใหม่ เป็นสุขบ้างทุกข์บ้างอันใหม่ ก็หยุดอยากไม่ได้เหมือนเดิมอีก หยุดอยากไม่ได้ก็ทำใหม่อีก มันก็เลยวนเวียนเป็นวงกลมไปอย่างนี้ เพราะว่ายังไม่รู้อริยสัจ

พระพุทธเจ้าตรัสรู้ความจริง รู้ข้อเท็จจริงอันนี้แล้ว จึงบอกให้เราทั้งหลายนั้นฝึกฝนตนเอง เพื่อให้เกิดวิชชา เกิดปัญญาเพื่อรู้แจ้งอริยสัจ จะได้เลิกวนเวียนตามวงจรนั้นไป ถ้ายังไม่รู้อริยสัจ ไม่เข้าใจความจริง เราก็จะตกอยู่ภายใต้วงจรนั้น วนเวียนไปเรื่อย ๆ หากยังมีความเข้าใจผิด มีความยึดมั่นถือมั่นว่า กายนี้ใจนี้ มันเป็นตัวเรา เป็นของเรา ก็ต้องทำเพื่อมันไปเรื่อย ๆ

แต่ความจริงนั้น อตตัตตัตตน หรือตัวเรานั้นมันไม่มีหรอก มีแต่นามกับรูปที่เกิดเพราะเหตุเพราะปัจจัย มีนามกับ

รูป แต่ไม่มีเรา เรา นั้นมันเป็นเพียงสิ่งที่เกิดขึ้นในความคิดและ
ความรู้สึก เกิดมาจากความยึดถือเป็นครั้ง ๆ เท่านั้นเอง
ไม่ได้มีจริงอะไร **ขั้นที่ ๔ ที่เกิดขึ้นและเป็นไปตามเหตุ
ตามปัจจัยนั้นมี แต่ตัวเรานั้นมันไม่มี**

นี่ก็สรุปความเข้าใจเรื่องของกรรม ที่พูดไปแล้วในตอน
ที่ ๑ และตอนที่ ๒ ส่วนตอนที่ ๓ ก็ได้บรรยายมุมมองปลีก
ย่อยลงไปอีกพอสมควร คือในหลักของพระพุทธศาสนานั้น
เมื่อเรียนอะไรแล้ว ถ้าเรียนโดยถูกต้อง จะนำไปเพื่อความ
เพียร ขยันขันแข็ง ก้าวไปข้างหน้าเรื่อยไป ไม่ประมาท
เหมือนที่เราสวดกันเมื่อกี้ นี้ พระองค์สอนให้รู้ความจริงว่า
สิ่งทั้งหลายทั้งปวงนั้น มีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา มีความไม่
แน่นอน ฉะนั้น ต้องไม่ประมาท

ไม่ใช่ว่า สอนให้ไปยึดถือเอาอันใดอันหนึ่ง พอได้แล้วก็
ประมาทอยู่ อย่างนี้ยังใช้ไม่ได้ ต้องเห็นว่า สิ่งทั้งหลาย
ทั้งปวงนั้น มันไม่แน่นอน ฉะนั้น จึงจะไม่ประมาท เป็นหลัก
คำสอนที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน

บางทีเราไม่เข้าใจ มาปฏิบัติธรรมหาสุข พอได้สุขแล้วก็
ประมาท บางทีก็เรื่องภายนอก ไ้อ้.. ประเทศมันรุ่มร้อน
ไม่สงบ ก็ตื่นตูมขึ้นมาทีหนึ่ง พอสงบแล้วก็ประมาท อันนี้ก็

ได้อะไร เพราะไม่เข้าใจหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้า ท่านให้เห็นความไม่แน่ไม่นอน ความไม่เที่ยง ความเสื่อมไป เป็นธรรมดา ตอนนี้อย่างไรเรายังดีอยู่ หายใจเข้าหายใจออก ได้อยู่ แต่มันแน่ไหมล่ะ ไม่แน่นอน หมุนคอได้อยู่ดี ๆ แต่ไม่แน่ แป๊บเดียวหมุนไม่ได้แล้ว ลืมหายใจไปแล้ว ฉะนั้น ต้องไม่ประมาท

ตอนนี้อย่างไรเรายังดีอยู่ เดินไปเดินมาได้ อยู่ต่อไป ไม่แน่ อาจจะเดินไม่ได้ก็ได้ เราจึงต้องไม่ประมาท เพื่อนเรา ตอนนี้อยู่ยังเป็นฝ่ายเราอยู่ เวลาพูดอะไรก็อย่าไปเปิดเผยมากเกินไป เพราะมันแน่ไหมล่ะ ไม่แน่นอน เดี่ยวซักหน่อย เขาอาจจะแฉเราก็ได้

โดยส่วนใหญ่พวกเรา เวลาเข้าไปเกี่ยวข้องกับอะไรแล้ว มีอะไรแล้ว ได้ นั่นนั่นได้แล้ว พวกกันประมาท ตอนนี้อย่างไรเรายังดีอยู่ ก็ประมาท ประมาทในร่างกาย ประมาทในความไม่ป่วยไข้ บางคนแก่จะตายอยู่แล้วก็ยังประมาทอยู่ ที่เป็นเช่นนั้น ก็เพราะว่าไม่เห็นความไม่แน่ไม่นอน เรียนธรรมะแล้วก็จะเอานั่นจะเอานี้ จะเอาบุญบ้าง จะเอาความสงบบ้าง จะเอาความสุขบ้าง

แต่พระพุทธเจ้านั้นไม่ได้สอนให้เอาสิ่งเหล่านั้น สอนให้
เข้าใจว่า สังขารทุกสิ่งทุกอย่างนั้นมันเป็นของไม่เที่ยง เป็น
ของเสื่อมไปเป็นธรรมดา แล้วก็ให้ไม่ประมาท คือมีสติอยู่
เสมอ อย่าไปหลงลืม อย่าไปมัวเมา

เรื่องของกรรมก็ทำนองเดียวกัน ถ้าเราเรียนโดยถูกต้อง
ก็จะเป็นไปเพื่อความไม่ประมาท ถ้าเรียนเรื่องกรรมไปแล้ว
ประมาทอยู่เหมือนเดิม ยังขาดสติอยู่เหมือนเดิม โยนเรื่อง
ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ให้เป็นความผิดของคนอื่นบ้าง เป็นของ
กรรมเก่าบ้าง เป็นของเจ้ากรรมนายเวรบ้าง ตัวเองยังขาด
สติสัมปชัญญะเหมือนเดิม ขาดความสำรวมทางทวารทั้ง ๖
ไม่สำรวมทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไม่ได้ฝึกฝนตนเอง
อะไรเลย อย่างนี้ก็คือว่าเราเรียนเรื่องกรรมแล้วก็ผิดพลาด

เราเรียนรู้เรื่องกรรมมานานแล้ว ในเมืองไทยเรา เห็น
เรื่องนี้กันมาตั้งแต่ไหนแต่ไรแล้ว ก็ยังประมาทเหมือนเดิม
ขาดสติเหมือนเดิม อย่างนี้ก็แสดงให้เห็นว่าการเรียนนั้นมันไม่
ถูกต้อง เรียนจะเอาแต่ดี ไม่ดีก็ไม่เอา ไม่เรียนให้เข้าใจธรรมะ
เข้าใจความไม่มีตัวตน ให้เห็นความไม่แน่ไม่นอน ความไม่เที่ยง
ความไม่สามารถบังคับบัญชาสิ่งใด ๆ ได้ จึงประมาทอยู่
เหมือนเดิม พากันจะเอานั่นจะเอานี้ มีความทุกข์หรือ

เหตุการณ์เกิดขึ้น ก็โยนไปที่คนอื่นนอกตัว ไม่ปรับปรุงแก้ไข ไม่ฝึกให้มีสติสัมปชัญญะ ไม่ฝึกฝนให้พึ่งตนเองได้ มีแต่การปล่อยใจตนเองเป็นคราว ๆ ไป

บางคนเขามีแฟนไม่ดี แฟนทำร้ายเอา ก็มักโทษว่าหมอนี้ สงสัยจะเป็นเจ้ากรรมนายเวรกันมา ฉะนั้น ก็ทน ๆ อยู่ต่อไป ใช้เวรใช้กรรมกันไป โดนเขาทุบตีอยู่ทุกวัน ก็ทนไป ทุกข์ทรมานไปกับ**มัจฉาทิฎฐิ**ของตนเองนั่นแหละ

แท้ที่จริงแล้ว **พระพุทธเจ้าแสดงธรรมะ** ก็เพื่อให้เห็น **ความไม่แน่นอน**ของโลกนี้ เพื่อให้เราทั้งหลายนั้น **ไม่ประมาท เลิกเห็นผิด เลิกยึดมั่นเสีย เพราะอะไรที่เราไปยึดเข้าแล้ว จะไม่มีโทษนั้นไม่มีเลย เลิกหาจุดปลอดภัยในโลก จุดปลอดภัยมีที่เดียวเท่านั้นคือพระนิพพาน**

การทำกรรมก็ทำนองเดียวกัน ถึงเราจะทำดีมาเยอะ แน่นนอนไหม ไม่แน่หรอก แต่เรานั้นชอบประมาท พอทำดีเยอะ แหม.. แน่นนอนแล้ว ฉะนั้นจะไปสวรรค์แล้ว นั่นประมาทมากที่สุดทีเดียวละ ยังขาดสติสัมปชัญญะเหมือนเดิม ใครจะไปรู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นในอนาคต ถึงตอนนี้จะทำบุญเยอะ กลับไปบ้านมีเรื่องอะไรเกิดขึ้นบ้าง เดี่ยวมีเรื่องขึ้นมาก็เป็นทุกข์ บุญที่ไปทำมาก็ช่วยไม่ได้

โดยส่วนใหญ่เราจะเป็นอย่างนั้น ไปทำบุญ ใ้บุญแล้วก็
ประมาท ก็เลสก็มากเหมือนเดิม ภรรยาไปทำบุญ เข้าวัดแล้ว
วัดเล่า ๑๐ วัด ๒๐ วัด กลับไปถึงบ้าน ก็บ่นสามีเหมือนเดิม
สามีก็เลยเซ็ง โอ๊ย.. มันเข้าวัดดีทำไหนเนีย เลยไม่อยากเข้า
วัด เพราะไม่เห็นเปลี่ยนนิสัยอะไรได้ ใ้บุญแล้วประมาท
มันก็เป็นอย่างนี้

แท้ที่จริงแล้ว เราศึกษาให้เข้าใจว่า สิ่งทั้งหลายมันไม่แน่
ไม่นอน ถึงตอนนี้ใจจะสบายอยู่ มีความสงบอยู่ ไปไหว้พระ
สวดมนต์แล้วมีความสุข แต่มันแน่ใหม่ ไม่แน่ ฉะนั้น จึงต้อง
ไม่ประมาท ให้มีสติอยู่เสมอ รู้ลมหายใจเข้าลมหายใจออก
เดินไป เดินมา เขี่ยด คู้ ให้มีสติ ให้มีความรู้ตัวไว้

เรื่องผลของกรรมก็เช่นเดียวกัน ถ้าเราไปโยนความรับผิดชอบ
ให้กรรมเก่า หรือโยนให้เทวดา มันทำให้เราเป็นสุขเป็น
ทุกข์ อย่างนี้ก็ไม่ได้ฝึกตนเอง ฉะนั้น เรื่องของกรรม
ถ้าเข้าใจโดยถูกต้องก็จะเป็นไปเพื่อความเพียร พระพุทธเจ้าจึง
เป็นศาสดาที่สอนเรื่องของกรรม เรื่องการกระทำมีผล เรียกว่า
กรรมวาตะ

บอกให้กระทำสิ่งที่ควรทำ ให้ละเว้นสิ่งที่ควรเว้น ให้มา
ทำการฝึกฝนตนเอง เรียกว่า**กิริยวาตะ** อันไหนควรทำก็รีบทำ

อันไหนไม่ควรทำก็งดเว้นไป ไม่ใช่ฟังไปแล้วก็อยู่นิ่ง ไม่มีการกระทำเกิดขึ้น ต้องมีการกระทำเกิดขึ้น จึงจะได้ผล ถ้าไม่มีการกระทำเกิดขึ้น ไม่มีกรรมฐานเกิดขึ้น ก็ไม่ได้ผลอะไร ผมพูดให้ท่านฟัง การมีสติเป็นอย่างนี้ ดุลมหายใจเข้าหายใจ ออก เดินไปเดินมาอย่างมีสติ ให้มีความรู้ตัวนะ พูดให้ท่านฟัง ท่านก็เข้าใจ แต่ทำได้ไหม ทำไม่ได้ เพราะไม่มีที่ตั้งของการกระทำ

ฉะนั้น **จึงต้องไปฝึกทำกรรมฐาน ดุลมหายใจเข้า หายใจออกบ้าง เดินไปเดินมาบ้าง ทำกรรมฐานต่าง ๆ เพื่อให้กรรมฐานนั้นสอนเรา** จะได้เป็นผู้ที่ทำการต่าง ๆ ด้วยความรู้ตัว เหมือนกับการขับรถ เวลาเราดูเขาสอนขับรถ เวลาขับรถนะ นั่งอย่างนั้นนะ นั่งแล้วก็เหยียบเบรค เหยียบคันเร่ง อย่างนั้นนะ หมุนพวงมาลัยอย่างนั้นนะ ง่ายไหม โอ้ย.. ง่ายเหมือนจะขับเป็นเลย แต่พอจะขับจริงเป็นยังไงบ้าง โครมอยู่เรื่อย ดูเหมือนมันง่าย แต่ทำไม่เป็นหรอก จนกว่าการทำงานหรือว่าการกระทำนั้นมันจะสอนเรา

คำสอนที่พระพุทธเจ้าสอนก็เหมือนกัน พระองค์สอนว่า ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา เราฟังดูแล้วก็เข้าใจอยู่ เข้าใจแล้วทำได้ไหม ทำไม่ได้ เพราะว่ามันไม่เกิดการกระทำ พอไม่

เกิดการกระทำ ไม่มีตัวกรรมฐานเป็นเครื่องสอน มันก็ทำไม่ได้ ยอมรับความจริงไม่ได้ เหมือนกับการงานอื่น ๆ เราเรียนมาจากครูเยอะเยอะ เหมือนจะทำได้ แต่ทำเป็นใหม่ ทำไม่เป็น คุณอื่นทำนี่มันง่ายนิดเดียว แต่เวลาเราทำจริง มันทำไม่ได้ ฉะนั้น ต้องให้การงานนั้นเป็นเครื่องสอน

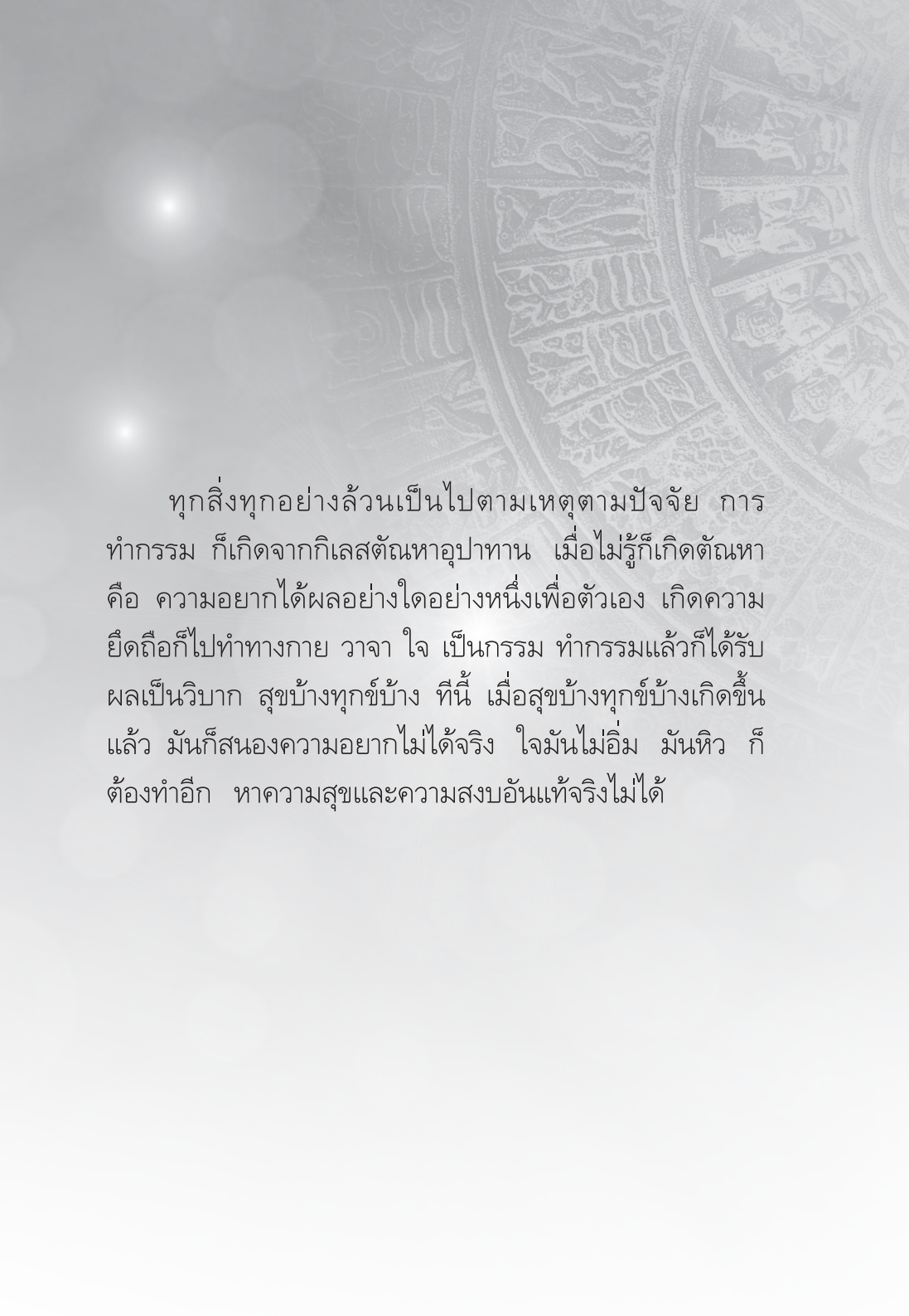
เราทั้งหลายนี่โดนสอนมา ให้ปล่อยวางนะ ฟังดูเข้าทีดี เหมือนกันนะ ปล่อยแล้ววาง ดูง่ายดี แต่เป็นยังงี้บ้าง พอไปถึงบ้าน สามีจะไปมีเมียหน่อย ปล่อยไหวไหม มันปล่อยไม่ได้ มันวางไม่ลงแล้ว อย่างนี้ก็เพราะว่ากรรมฐานหรือ การกระทำยังไม่มี

การกระทำทางด้านจิตใจเรียกว่ากรรมฐาน ให้มีที่ตั้งของการกระทำ ให้การกระทำนั้นเป็นครูสอน ก็จะเกิดความรู้ขึ้น ให้ขยันหมั่นเพียรทำกรรมฐาน ฝึกฝนตนเอง ก้าวไปข้างหน้า ไม่ย่อท้อ ไม่หยุดอยู่กับที่ จนกระทั่งสามารถรู้เห็นด้วยตนเอง ได้ผลที่ตนเห็นเอง ฟังตนเองได้ คำสอนเช่นนี้เรียกว่า**วิริยวาตะ**

นี่ก็เป็นความเข้าใจเรื่องกรรม ที่ได้พูดไปแล้วในคราวก่อน ๆ ทั้งเรื่องความเข้าใจในแง่มุมที่กว้างที่สุด และในมุมที่แคบลงมา ก็เพื่อให้เข้าใจความไม่มีตัวไม่มีตน ธรรมะทั้งหลาย ทั้งปวงนั้นเป็นอนัตตา ถ้าเป็นฝ่ายสังขาร ก็เป็นสิ่งที่เกิดเพราะ

เหตุเพราะปัจจัย อิงอาศัยกันและกันเกิดขึ้น เมื่อฟังแล้ว จะได้เห็นความไม่แน่นอนของสิ่งทั้งหลาย มันเกิดขึ้นตามเหตุปัจจัย มันไม่ได้เกิดตามใจปรารถนาของเรา บางเรื่องมันยังสมปรารถนาอยู่ แต่มันก็ไม่แน่ เพราะมันไม่ได้เกิดตามใจปรารถนา มันเกิดตามเหตุ บางอย่างมันสมปรารถนา บางอย่างมันไม่สมปรารถนา ฉะนั้น ในตอนที่เรายังสมปรารถนาอยู่ ถ้าเรามีวาระมาทำไป ลักหนอยมันแปรปรวนเป็นอย่างอื่น เราก็จะเป็นทุกข์

พระพุทธเจ้าจึงรวบรวมคำสอนลงมาให้เห็นว่า **สังขารสิ่งปรุงแต่งทั้งหลายทั้งปวงนั้น มันมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา มันไม่แน่นอน** ให้เรานั้นไม่ประมาท **เร่งฝึกฝนตนเอง ทำประโยชน์ที่ควรจะทำให้สำเร็จด้วยความไม่ประมาท** ก็มีอยู่เท่านี้แหละคำสอน เรียนเรื่องอะไรแล้วก็ให้ความเข้าใจแบบนี้ไป

ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเป็นไปตามเหตุตามปัจจัย การ
ทำกรรม ก็เกิดจากกิเลสตัณหาอุปาทาน เมื่อไม่รู้ก็เกิดตัณหา
คือ ความอยากได้ผลอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อตัวเอง เกิดความ
ยึดถือก็ไปทำทางกาย วาจา ใจ เป็นกรรม ทำกรรมแล้วก็ได้รับ
ผลเป็นวิบาก สุขบ้างทุกข์บ้าง ทีนี้ เมื่อสุขบ้างทุกข์บ้างเกิดขึ้น
แล้ว มันก็สนองความอยากไม่ได้จริง ใจมันไม่อึด มันหิว ก็
ต้องทำอีก หากความสุขและความสงบอันแท้จริงไม่ได้

สำหรับวันนี้ บรรยายตอนที่ ๓๕ ในหัวข้อ ความเข้าใจ เรื่องกรรม ตอนที่ ๔ คงจะเป็นตอนสุดท้ายแล้ว โดยได้ รวบรวมสาระมาจากพระสุตตันตปิฎก แล้วก็แยกเป็นข้อ ๆ เป็นเรื่องปลีกย่อยเกี่ยวกับกรรม เพราะเรื่องใหญ่ ๆ นั้นได้ พุดไปหมดแล้ว จะพุดแยกเป็นข้อ ๆ มี ๕ ข้อด้วยกัน คือ

ข้อที่ ๑ สุขทุกข์ใครทำให้

ความสุขความทุกข์ที่เกิดขึ้น ใครเป็นคนทำให้เรา ที่เราสุขเราทุกข์นี้ใครทำให้ เราโยนไปที่คนอื่นบ้าง โยนไปที่ เหตุการณ์ภายนอกบ้าง บางทีหาคนโยนไม่ได้ ก็โยนให้กรรม เก่าเป็นคนทำให้บ้าง เจ้ากรรมนายเวรเป็นคนทำให้บ้าง บางที ก็เทวดาฟ้าดินเป็นคนทำให้บ้าง ถ้าเห็นตัวคนอยู่ สามีเป็นคน ทำบ้าง คนที่มันดำเราเป็นคนทำบ้าง บางคนก็ดีขึ้นมาหน่อย มองมาที่ตัวเอง โอ .. เราทำเอง อย่างนี้ก็เหมือนกัน

ถ้าเห็นว่าคนอื่นทำให้ เกิดจากคนอื่น ก็พยายามจะแก้ คนอื่น เห็นว่าเกิดจากเหตุการณ์ก็พยายามแก้เหตุการณ์ เห็นว่าตัวเองทำ ก็พยายามจะแก้ตนเอง ความจริงมันไม่มี ทั้งตนเอง ไม่มีทั้งคนอื่น เพราะทุกอย่างเกิดจากเหตุปัจจัย

สุขทุกข์ที่เกิดขึ้นนี้มาจากใคร ใครเป็นคนทำให้ เราทั้งหลายอาจจะมีคำถามอย่างนี้ เรื่องนี้ก็มีผู้มาถามพระพุทธเจ้าเหมือนกัน มาจากพระสูตรชื่อว่า *ติมพรุกขสูตร* ใน *คัมภีร์สังยุตตนิกาย นิทานวรรค พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๖ ข้อ ๑๘*

ปริพาชกคนหนึ่งชื่อ *ติมพรุกขะ* เป็นนักบวชนอกศาสนา เขามีความเห็นเกี่ยวกับสุขกับทุกข์ที่ผิด ๆ พลาด ๆ อยู่เลยมาถามพระพุทธเจ้า เขาตั้งคำถามขึ้นมาว่า

กี นุ โข โภ โคตม สยักตํ สุขทุกข์

ข้าแต่ท่านพระโคตมผู้เจริญ สุขและทุกข์ตัวเองกระทำ
ใช่หรือไม่

สยักตํ แปลว่า *ตัวเองกระทำ ทำด้วยตนเอง* สุขกับทุกข์นี้เราทำเองใช่ไหม

คำถามนี้ดูเข้าท่าเหมือนกัน ถ้าตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ ก็เข้าไปส่วนสุดข้างใดข้างหนึ่ง เพราะแท้ที่จริงแล้ว มันไม่มีตัวเอง ไม่มีตัวตนอะไร ไม่เกี่ยวกับมีหรือไม่มี มีก็ได้ เมื่อมันเกิด เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนี้มันจึงมีขึ้น มีเมื่อมันเกิด และก็ไม่ได้เกิดมาลอย ๆ เพราะการเกิดขึ้นของสิ่งนี้ สิ่งนี้จึงเกิดขึ้น มันเกิดมาเพราะเหตุเพราะปัจจัย จะบอกว่าไม่มีก็ได้ ไม่มีเมื่อมันหมดเหตุ มันจึงดับไป เพราะสิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้จึงไม่มี

เพราะการดับไปของสิ่งนี้ สิ่งนี้จึงดับไป ฉะนั้น จึงไม่ได้เข้าไป
 ข้างมีและข้างไม่มี ข้างเที่ยงแท้หรือข้างขาดสูญ ข้างตนเองและ
 ข้างคนอื่น ไม่มีการเข้าไปสองข้างอย่างนั้น มีแต่เห็นว่า
 สิ่งทั้งหลายเป็นไปตามเหตุตามปัจจัย **เมื่อเห็นความจริงว่า
 ทุกสิ่งเกิดขึ้นเมื่อมีเหตุ ความเห็นข้างขาดสูญก็หมดไป
 เมื่อเห็นความจริงว่า ทุกสิ่งล้วนดับไปเมื่อหมดเหตุ ความเห็น
 ข้างเที่ยงก็หมดไป**

ปริพาชกท่านนี้ไม่รู้ธรรมะตามความจริง ก็เลยถาม
 อย่างนั้น พระพุทธเจ้าตรัสว่า

มา เหว่ ติมพรุกข

ดูก่อนติมพรุกขะ อย่าได้กล่าวอย่างนั้น

คำถามที่ ๒ เขาถามต่อไปว่า

ก็ ปน โภ โคตม ปรกตํ สุขทุกขํ

ข้าแต่ท่านโคตมผู้เจริญ สุขและทุกข์คนอื่นกระทำ
 ใช้หรือไม่

มา เหว่ ติมพรุกข

ดูก่อนติมพรุกขะ อย่าได้กล่าวอย่างนั้น พระพุทธเจ้า

ตอบ

ปรกติ แปลว่า คนอื่นกระทำ สุขและทุกข์นั้นคนอื่นกระทำทำให้ใช่ไหม ที่เราโกรธเขา ไม่พอใจเขา เป็นทุกข์ใจอยู่ที่นี่ เครียดอยู่ที่นี่ คนอื่นกระทำใช่หรือไม่ น่าจะใช้เหมือนกันนะ บางเหตุการณ์ก็ดูเหมือนคนอื่นทำจริง ๆ ซะด้วย ถ้าเป็นคนที่ยังมีความคิดผิดว่ามีตัวมีตนอยู่ มีตัวเรา มีคนอื่น มองอะไรก็มีดและติดตันอยู่ในเรื่องตัวตน หลงไปตามสมมติบัญญัติ ติดอยู่แค่ความจำหมายของทางโลก ๆ มองไม่ทะลุ

ถ้าเป็นคนที่มีรู้และเข้าใจความจริงตามคำสอนของพระพุทธเจ้า คำถามเหล่านี้ก็จะหมดไปโดยสิ้นเชิง ขนาดตัวเรายังไม่มีเลย คนอื่นจะมีไหมเล่า ตัวเราผู้ทำกรรมยังไม่มีตัวไม่มีตนเลย กรรมที่กระทำย่อมไม่มีตัวตนเหมือนกัน เราจะไม่เที่ยง ไม่แน่ไม่นอนเลย กรรมที่ทำก็ไม่เที่ยง ไม่แน่ไม่นอนเหมือนกัน สุขทุกข์ที่เกิดขึ้นล้วนไม่มีตัวตน ไม่แน่ไม่นอนเหมือนกันนั่นแหละ

บางคนเขาทำดีแล้วก็หงนคอ คอยมองอยู่ว่า เมื่อไหร่ความดีจะให้ผล อย่างนี้มันเป็นความหวังลม ๆ แล้ง ๆ เท่านั้นเอง ขนาดตัวเองยังไม่แน่ไม่นอนเลย กรรมดีที่ทำมันจะแน่นอนไหม แล้วเมื่อไหร่มันจะให้ผล มองไปสิ เราทำดีแล้วก็แล้วกันไป ส่วนผลก็ปล่อยให้มันไปตามเหตุ คนไม่เข้าใจ

ธรรมะ ไม่เชื่อมันในสังฆธรรม ก็ไม่ปล่อยให้เป็นเรื่องของ
 ธรรมะ เขาก็หวังผลลม ๆ แล้ง ๆ ไปอย่างนั้นนั่นเอง

คำถามที่ ๓

ก็ นุ โข โภ โคตม สยักตมฺจ ปรักตมฺจ สุขทุกขั
 ข้าแต่ท่านพระโคตมผู้เจริญ สุขและทุกข์ ตัวเองกระทำ
 ก็มี คนอื่นกระทำก็มี ใช่หรือไม่

มา เหว่ ติมฺพรุภ

ดูก่อนติมพรุภชะ อย่าได้กล่าวอย่างนั้น พระพุทธเจ้า
 ตอบ

เขาถามว่า สุขและทุกข์ ตัวเองกระทำก็มี คนอื่นกระทำ
 ก็มี ใช่หรือไม่ พระพุทธเจ้าตอบว่า อย่าได้กล่าวอย่างนั้น
 คืออย่าถามแบบนี้ เพราะตั้งคำถามไม่ถูก ถามเกี่ยวกับเรื่อง
 บุคคล ตัวตนแล้ว ไม่ถูกทั้งนั้น เพราะมันไม่มีจริง เมื่อตั้ง
 คำถามผิด คำตอบก็ย่อมผิดทั้งนั้น ตอบไปก็ยังมีแต่ทำให้
 เข้าใจผิด ยึดถือว่ามีตัวมีตนหนักขึ้นไปกว่าเดิม

เราทั้งหลายชอบถามกันนะ ผมทำกรรมดีแล้ว ผมจะ
 เป็นอย่างไร ต่อไปจะได้รับความสุขใช่ไหม จะได้ไปสวรรค์
 หรือเปล่า ทำชั่วแล้วจะไปบายใช่ไหม สุขทุกข์นี้มาจากไหน
 กรรมเก่าทำให้ เจ้ากรรมนายเวรทำให้ ตัวเองทำ คนอื่นทำ

ตัวเองทำก็มี คนอื่นทำก็มี ทำแล้วจะได้โน่นได้นี้ เป็นเรา
เป็นตัวเป็นตนมาตั้งแต่ต้น มันก็ผิดไปตั้งแต่ต้นทีเดียว
พระพุทธเจ้าบอกว่า *อย่าได้กล่าวอย่างนั้น* เพราะตั้งคำถามผิด
เมื่อตั้งคำถามผิด คำตอบก็ไม่มีทางถูกต้องไปได้

ปริพพาชกถามต่อไปเป็นคำถามที่ ๔

ก็ ปน โภ โคตม อสยการุ อปรการุ อธิจสมบุปนฺนํ
สุขทุกขํ

*ข้าแต่ท่านพระโคตมผู้เจริญ สุขและทุกข์ ตัวเองก็ไม่ได้
กระทำ คนอื่นก็ไม่ได้กระทำ เกิดขึ้นมาลอย ๆ ใช่มั้ยหรือไม่*

มา เหว่ ติมพรุกข

ดูก่อนติมพรุกขะ อย่าได้กล่าวอย่างนั้น

ในพระสูตรนี้ เขาก็ถามไว้ครบทีเดียว สุขและทุกข์นั้น
ตัวเองกระทำใช่ไหม หรือว่าคนอื่นกระทำ หรือว่าตัวเองกระทำ
ก็มี คนอื่นกระทำก็มี หรือว่าไม่ใช่ตัวเองกระทำ ไม่ใช่คนอื่น
กระทำ เกิดขึ้นมาลอย ๆ พระพุทธเจ้าก็บอกว่า *อย่ากล่าว
อย่างนั้นทั้งหมด*

พระพุทธเจ้าไม่ได้ตรัสอย่างนั้น ทรงแสดงธรรมะที่เป็น
กลาง ๆ เท่านั้น พระองค์ตรัสว่า

เอเต เต ติมฺพฺรูกฺข อุโภ อนฺเต อนฺปคฺมฺม มชฺฌเณ
ตถาคโต ฐมฺมํ เทเสติ

ดูก่อนติมพรุกขะ ตถาคตไม่เข้าไปในส่วนสุดทั้งสอง
อย่างเหล่านี้ แสดงธรรมะในท่ามกลางเท่านั้น

พระองค์นี้ไม่เข้าไปข้างใดข้างหนึ่ง ไม่เข้าไปข้างมีหรือข้าง
ไม่มี ไม่เข้าไปข้างตัวเองมีหรือตัวเองไม่มี ไม่เข้าไปข้างคน
อื่นมี หรือคนอื่นไม่มี แต่แสดงธรรมะในท่ามกลาง แสดง
ธรรมะที่เป็นสายกลางเท่านั้น จึงไม่มีสิ่งที่ให้ไปหลงยึดถือได้
แล้วได้แจกแจงว่า

อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา เพราะอวิชชาเป็นปัจจัย สังขารทั้งหลายจึงมี เป็นต้นไป ถ้าเป็นเรื่องสุขทุกข์ ส่วนที่เป็นเวทนาก็ตรงแสดงว่า ผสฺสปจฺจยา เวทนา เพราะผัสสะเป็นปัจจัย เวทนาจึงมี

เพราะกระทบผัสสะชนิดที่จะทำให้เกิดสุข สุขจึงเกิดขึ้น เพราะกระทบผัสสะชนิดที่จะทำให้เกิดทุกข์ ทุกข์จึงเกิดขึ้น เมื่อผัสสะหายไป สุขก็ดับไป ทุกข์ก็ดับไป สุขทุกข์ก็ไม่ได้มีตัวตน เกิดเพราะเหตุ และเหตุที่ทำให้มันเกิดก็ไม่ได้มีตัวมีตนอีกเหมือนกัน จะไปหาตัวตนว่าตัวเองทำ คนอื่นทำ หรือตัวเองทำก็มี คนอื่นทำก็มี ก็ย่อมเป็นไปได้ มันเกิดมาเพราะมีเหตุและก็มีหมดไปเพราะหมดเหตุ จะบอกว่ามันมาลอย ๆ ก็ไม่ได้

ฉะนั้น ถ้ากล่าวถึงเรื่องใครเป็นคนทำให้ ย่อมผิดพลาดมาตั้งแต่คำถามเลยทีเดียว ทุกข์อันนี้ใครทำให้ นี่ผิดพลาดตั้งแต่เริ่มต้นเลยทีเดียว มีตัวเรามาตั้งแต่ต้น **แท้ที่จริงแล้วเรานั้นมันไม่มี ในอดีตก็ไม่มี ในอดีตก็เป็นเพียงขันธ์ทั้ง ๕ ที่เกิดขึ้นเพราะมีเหตุและดับไปแล้ว เราในอนาคตมันก็ไม่มีอีกเหมือนกัน เป็นขันธ์ทั้ง ๕ ที่จะเกิดขึ้นเมื่อมีเหตุ เกิดแล้วก็ดับไปเมื่อหมดเหตุ ในปัจจุบันมีเราไหม ไม่มี มีแต่**

ขั้นทั้ง ๕ ที่ปรุงแต่งกันขึ้นเป็นครั้ง ๆ เกิดแล้วก็ดับไป เหมือนกัน ขั้นที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเหตุปัจจัยมี แต่ตัวเรา ไม่มี ตัวเรานั้นเป็นเพียงสมมติบัญญัติ ใช้ในการสื่อสารกัน เท่านั้นเอง

เมื่อเข้าใจอย่างนี้แล้ว การที่จะสงสัยว่า โอ .. เรา ทำกรรมอะไรมาหนอ จึงมานั่งอยู่ตรงนี้ โอ .. เราทำกรรมนี้ แล้วจะไปเกิดที่ไหนหนอ จะมีได้ไหม ก็ยอมไม่มีโดยเด็ดขาดทีเดียว แต่เราทั้งหลายพากันวนเวียนอยู่แต่เรื่องเหล่านี้แหละ ทำกรรมอะไรมาหนอ จึงได้มาเจอคนนี้ สงสัยว่าได้ทำบุญร่วมชาติตักบาตรร่วมขันกับคนนี้ ทำยังไงจะเจอคู่แท้ ฯลฯ ก็ขนาดตัวเองยังไม่แท้เลย คู่เรามันจะแท้ได้ยังไง มันก็วนเวียนกันไปอยู่เท่านี้แหละ

บางคนเขาสนใจเรื่องกรรมวนเวียน ทำกรรมนั้นแล้วได้ อย่างนี้ ทำกรรมนี้แล้วได้อย่างนั้น ทำอย่างนี้แล้วจะไปเกิด อย่างนั้น ดูเหมือนน่าอัศจรรย์เหลือเกิน แต่การสนใจกรรม ลักษณะเช่นนั้นไม่ได้พิเศษอะไรเลย เป็นความเข้าใจของพวกเขา เห็นผิดและมีความยึดถือตัวตนเท่านั้นเอง เขาไม่กล้าที่จะไม่มีตัวตน พอทำดีก็ต้องมีเครื่องหลอกล่อตนเองหน่อย กรรมที่เราทำไว้ดีแล้วนี้จะให้ผลในอนาคต มีตัวเขาเป็นคนรับผล

ถ้าไม่คิดถึงผลจะกล้าทำดีไหม ก็จะไม่ค่อยกล้าทำ จะทำดีแต่ละทีก็เพื่อตัวตน ให้ตัวเองดูดี ได้ดี มีตัวตนไปคอยรับผล แล้วก็บ่นโน่นบ่นนี่ไปเรื่อย

เขาทำดีก็อยากได้รับผลของกรรมดี ก็บ่นว่า โอ้.. เราทำดีนี้ไม่มีใครเห็นเลยนะ เขาก็บ่นไป แต่ตอนทำชั่วเขาไม่ว่านะ ตอนทำชั่วไม่มีใครเห็นนะดีแล้ว ตอนทำดีนะบ่นทีเดียวแหละ.. ทำดีไม่มีใครเห็นเลย เขาว่าอย่างนี้ แต่ความจริงมันไม่แน่ ทำชั่วอาจจะมีคนเห็น หรือไม่มีใครเห็นก็ได้ ทำดีอาจจะมีคนเห็นหรือไม่มีใครเห็นก็ได้เหมือนกัน

ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเป็นไปตามเหตุตามปัจจัย การทำกรรม ก็เกิดจากกิเลสตัณหาอุปาทาน เมื่อไม่รู้ก็เกิดตัณหา คือ ความอยากได้ผลอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อตัวเอง เกิดความยึดถือก็ไปทำทางกาย วาจา ใจ เป็นกรรม ทำกรรมแล้วก็ได้รับผลเป็นวิบาก สุขบ้างทุกข์บ้าง ทีนี้ เมื่อสุขบ้างทุกข์บ้างเกิดขึ้นแล้ว มันก็สนองความอยากไม่ได้จริง ใจมันไม่อิ่ม มันหิวก็ต้องทำอีก หาความสุขและความสงบอันแท้จริงไม่ได้

ดังนั้น ในข้อที่ว่าสุขทุกข์ใครทำให้ นี้ ไม่มีใครทำให้ มีแต่ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเป็นไปตามเหตุ เกิดเมื่อมีเหตุ แล้วก็ดับไปเมื่อหมดเหตุ ถ้าจะถามก็ถามว่า เพราะอะไรเป็นปัจจัย สิ่งนี้จึงเกิดขึ้น อย่างนี้จึงจะมีคำตอบ ตั้งคำถามได้ถูกต้อง ตามเหตุตามปัจจัย เพราะผัสสะเป็นปัจจัย เวทนาจึงเกิดขึ้น เพราะผัสสะชนิดนี้เกิดขึ้น ความรู้สึกชนิดนี้จึงเกิดขึ้น เพราะรู้สึกอย่างนี้ จึงทำอย่างนี้ เพราะคิดอย่างนี้ จึงพูดอย่างนี้ มีเราผู้คิดอย่างนี้ใหม่ มีเราผู้พูดอย่างนี้ใหม่ มีเราผู้ทำอย่างนี้ใหม่ ไม่มี มีแต่ความรู้สึกอย่างนี้มันเกิดขึ้น แล้วก็มีการเจตนาเกิดขึ้น ทำให้เกิดการกระทำทางกายบ้าง ทางวาจาบ้าง ทางใจบ้าง ไม่มีตัวเราผู้ทำกรรม และไม่มีตัวเราผู้รับผลของกรรมอะไร

บางคนไปยึดถือการกระทำว่าเป็นตัวเราก็มี พอคิดดีก็ว่าเราดี พอคิดไม่ดีก็ว่าเราเลว พอทำดีก็ว่าเราดี พอทำเลวก็ว่าเราเลว ยึดการกระทำเป็นตัวเราอีก คนอื่นพูดไม่ดี ก็ว่าไอ้หมอนี่มันเลว เอาคำพูดที่เกิดเป็นครั้ง ๆ เป็นตัวคนอื่นไปแต่ที่จริงแล้ว ความคิดอย่างนี้ ๆ มันเกิดขึ้น จึงเกิดเจตนาอย่างนี้ ๆ จึงเกิดการกระทำอย่างนี้ ๆ ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นล้วนตกอยู่ภายใต้ความไม่แน่มั่นนอน ต้องเลื่อนไปเป็นธรรมดาทั้งหมดนั่นแหละ จะหาตัวตนในทีใดทีหนึ่ง ย่อมเป็นไปไม่ได้

นามรูปนั้นมี แต่ตัวตนนั้นไม่มี ชั้นทั้ง ๕ รูปชั้นเวทนาชั้น ๓ สัญญาชั้น ๓ สังขารชั้น ๓ วิญญาณชั้น ๑ ที่เกิดขึ้นและเป็นไปตามเหตุตามปัจจัยนั้นมี มีเมื่อมันเกิด แล้วก็ไม่มีเมื่อมันดับไป แต่ตัวตนไม่มีจริง ดังนั้น **จึงไม่ต้องละตัวตนอะไร เพราะตัวตนมันไม่มีจริง ก็ปล่อยมันไม่มีจริงอยู่อย่างนั้นแหละ ให้ละความเห็นผิดและละความยึดมั่นถือมั่นไป**

พอเราเห็นความจริงว่า โอ้.. มีแต่นามกับรูป มีแต่ชั้นทั้ง ๕ ที่เป็นไปตามเหตุตามปัจจัย เข้าใจถูกแล้ว อัดตาตัวตนที่มันไม่เคยมี มันก็ไม่มีอยู่อย่างนั้นนั่นแหละ ความจริง มันไม่เคยมีมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว แต่เราไปคิดให้มันมีขึ้นมา ให้มันเป็นผีมาหลอกตัวเอง เข้าใจผิดเอง เหมือนผมมานั่งอยู่ที่นี้

มีอาจารย์สุภีร์ใหม่เนีย ไม่มีหอรอก มีแต่นามกับรูป หรือชั้นที่
ทั้ง ๕ ที่เป็นไปตามเหตุตามปัจจัย ลัทธิ บุคคล อัตตา
ตัวตน ผู้หญิง ผู้ชาย คนดี คนเลว เป็นสิ่งที่สมมติ
ใช้สื่อสารให้เป็นที่เข้าใจกัน จะได้ปฏิบัติต่อกันอย่างถูกต้อง

**พระพุทธเจ้าแสดงสังขารทั้งหลายเป็นไปตามเหตุปัจจัย
กรรมจำแนกสัตว์ให้เลวและประณีต ตัวกรรมนี้เป็นเหตุเป็น
ปัจจัยหนึ่ง พอเราเข้าใจเรื่องเหตุปัจจัย ก็จะได้เลิกคาดหวัง
อะไรกับคนอื่น ๆ จะได้หมดปัญหาเรื่องคนนั้นคนนี้ทำไม่ได้
ตั้งใจ และเลิกทำตามความคาดหวังของคนอื่น จะได้มุ่งสู่
หนทางเพื่อความพ้นทุกข์ที่พระพุทธเจ้าได้บอกเอาไว้**

เหมือนผมก็ไปตามกรรมของตน มาที่นี่แล้วก็ไป ท่าน
ทั้งหลายก็อย่ามามีปัญหาอะไรกับผมนะ มาหลงรักก็มีปัญหา
อย่างหนึ่ง มาหลงเกลียดก็มีปัญหาอย่างหนึ่ง อย่ายึดถือเอา
อะไร ไม่ใช่เฉพาะผมที่เป็นไปตามกรรม ท่านก็เป็นไปตาม
กรรม คนอื่น ๆ ก็เป็นไปตามกรรมเหมือนกัน **ทุกคนล้วน
เป็นไปตามกรรม** สำหรับข้อที่ ๑ ที่ว่าสุขทุกข์ใครทำให้
สรุปแล้วก็ไม่มีตัวไม่มีตนอะไร ไม่มีเรื่องใครคนไหนทำให้
มีแต่สิ่งที่เป็นไปตามเหตุปัจจัย

ไม่ว่าจะเป็นเหตุ ไม่ว่าจะเป็ผล ล้วนแต่ไม่มีตัวตน
ทั้งนั้น กรรมก็ไม่มีตัวตน เกิดเพราะเหตุปัจจัย วิบากก็ไม่มี
ตัวตน เกิดเพราะเหตุปัจจัย เป็นกายกับใจ ชั้นที่ ๕ ที่เกิด
ดับเปลี่ยนแปลงสืบทอดกันไปไม่หยุดนิ่ง

ข้อที่ ๒ ไม่มีวิญญาณไปเสวยวิบาก

เราทั้งหลายนั้นยังไม่ได้ละความเห็นผิด บางทีศึกษาธรรมะแล้วไม่เข้าใจ หรือเข้าใจไม่แจ่มแจ้ง พวกนี้ยึดถือสภาวะต่าง ๆ เป็นตัวเป็นตน บางคนยึดรูป บางคนยึดเวทนา บางคนยึดสัญญา บางคนยึดสังขาร แต่ที่ยึดหนักที่สุดก็คือวิญญาณ ซึ่งเป็นตัวรู้หรือธาตุรู้

แท้ที่จริง**วิญญาณ**ก็ไม่มีตัวไม่มีตนเหมือนกัน เป็นหนึ่งในขั้นที่ ๕ มีลักษณะสามัญเหมือนกับสังขารอื่น ๆ นั้นแหละ เกิดเมื่อมีเหตุแล้วก็ดับไปเมื่อหมดเหตุเหมือนกัน แต่บางคนนั้น เขายึดถือเป็นตัวเป็นตนมาก เขาก็คิดว่า โอ้.. เราทำดีบ้าง

ไม่ดีบ้าง มันก็สะสมไว้ในวิญญาณ แล้ววิญญาณนี้ก็หอบบุญ หอบบาปที่ทำเอาไว้ ไปรับผลที่โน่นที่นี้ มีวิญญาณไปเสวย วิบาก เสวยผลของกรรมที่ทำดีบ้างไม่ดีบ้าง รูปร่างกายรวมทั้ง ความรู้สึกนึกคิดแตกทำลายไป มีวิญญาณไปเกิดที่โน่น ที่นี้ อะไรก็ว่ากันไป

แต่วิญญาณที่ไปเกิด เสวยผลของกรรมเช่นนั้นไม่มีเลย เพราะวิญญาณเกิดที่โน่นมันก็ดับไปที่นั่น มันก็ได้ชื่อต่าง ๆ ตามเหตุที่ทำให้มันเกิด อาศัยตาและรูปกระทบกัน เกิด วิญญาณหรือการรับรู้ขึ้น ก็เรียกว่า**จักขุวิญญาณ** เป็นการรับรู้ ทางตา ได้ชื่อตามสิ่งที่ทำให้มันเกิด แสดงให้เห็นว่าวิญญาณ มันไม่ได้มีตัวมีตนอะไร อาศัยจักขุประสาทดีและมีรูปมา กระทบ มีแสงสว่าง มีมนสิการใส่ใจถึงอารมณ์ จักขุวิญญาณ ก็เกิดขึ้น ไม่ต้องมีตัวมีตนอยู่เบื้องหลังอะไร แล้วก็ไม่ต้องไป สะสมอะไรให้ยุ่งยาก มันเกิดแล้วมันก็ดับ โสตวิญญาณ ฆานวิญญาณ ชิวหาวิญญาณ กายวิญญาณ มโนวิญญาณ ก็โดยทำนองเดียวกัน

ที่นี้บางคนไม่เข้าใจ เขาก็เห็นผิดคิดว่าวิญญาณนี้แหละ ไปเกิด แล้วก็เสวยผลตรงโน้นตรงนี้ รูปร่างนี้ซั๊กหน่อแยกตายไป ความดีหรือความไม่ดีก็สะสมเอาไว้ในวิญญาณนี้แหละ บางคน

ก็ยึดถือความเห็นอย่างนี้เอาไว้บงกชใจตนเอง เจอคนไม่ดี ก็คิดว่า เตี้ยวสักหน่อยเขาจะ^๑ได้รับผล กรรมจะลงโทษ เตี้ยวก็ไปเกิดอบายแล้ว มัวแต่รออยู่อย่างนั้นนั่นแหละ ไม่ได้จัดการให้มันถูกต้อง ไม่จับเข้าคุกให้มันเรียบร้อยไป เขาจะได้ ไม่มีโอกาสทำความผิดอีก มัวแต่รอให้เขาได้เสวยผลของ กรรมเอง นี่กว่ากรรมมีตัวตนไปอีก

วิญญาณชนิดที่ไปเสวยผลวิบากดีบ้างไม่ดีบ้าง ที่โน่นที่นี้ มันไม่มีจริง **มันมีแต่วิญญาณที่เกิดเพราะมีเหตุ เกิดแล้วก็ดับเท่านั้น** วิญญาณชนิดที่เป็นตัวตนเที่ยงแท้ ไปเกิดที่นั่นที่นี้ หอบโน่น หอบนี่ไปได้ เป็นความเห็นของพวกเข้าใจผิดเท่านั้นเอง

ในมัชฌิมนิกาย มูลปัณณาสก์ มหาตัตถมหาสังขยสูตร พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๒ ข้อ ๓๔๘ มีภิกษุรูปหนึ่งชื่อว่า**สาติ** ท่านคิดว่าเข้าใจคำสอนของพระพุทธเจ้าดีแล้ว ก็เลยกล่าว ความเห็นของตนเองว่า ได้เข้าใจคำสอนของพระพุทธเจ้าดีแล้ว สิ่งที่ต้องเที่ยววนเวียนไป เกิดภพนั้นบ้างภพนี้บ้าง ก็คือ วิญญาณ ไม่ใช่สิ่งอื่น เราทั้งหลายโดยส่วนใหญ่ ถ้าไม่ได้ ศึกษาธรรมะหรือศึกษาแล้วไม่เข้าใจ ก็จะพากันมีความเห็น อย่างนี้อยู่ ภิกษุสาติกล่าวตอบพระพุทธเจ้าว่า

เอวํ พุยา โข อหํ ภนฺเต ภควตา ธมฺมํ เทสิตํ
อาชานามิ

ยถา ตเทวิทํ วิญญาณํ สหฺชาวติ สํสฺรติ อนญฺญํ

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์กล่าวอย่างนี้ว่า ข้าพเจ้า
ได้รู้ธรรมะที่พระผู้มีพระภาคทรงแสดงแล้วอย่างทั่วถึง

คือ วิญญาณนี้มันแหละท่องเที่ยววนเวียนไป ไม่ใช่สิ่งอื่น

วิญญาณท่องเที่ยวไป หอบเอาบุญและบาป เกิดภพโน้น
บ้างเกิดภพนี้บ้าง ไปเสวยผลกรรมที่เคยทำไว้ เราทั้งหลาย
เข้าใจอย่างนี้เหมือนกันใช่ไหม มีวิญญาณไปเกิดภพโน้นภพนี้
พวกที่ยังยึดถือเป็นตัวตน เขาจะคิดอย่างนี้อยู่เสมอ แต่
วิญญาณอย่างนี้ไม่มี วิญญาณมันเกิดแล้วดับไปเลย วิญญาณ
ทางตา เกิดที่ตาแล้วก็ดับที่ตา วิญญาณทางหู เกิดที่หูแล้วก็
ดับที่หู วิญญาณทางใจ เกิดที่หทัยแล้วก็ดับที่หทัย ไม่มี
วิญญาณชนิดที่ถือเอาอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง ข้ามนไปเกิดที่โน้น
ที่นี่ ไม่มีจริง แต่ภิกษุรูปนี้ท่านเห็นว่า วิญญาณนี้มันแหละ
ท่องเที่ยววนเวียนไป ไม่ใช่สิ่งอื่น

พระพุทธเจ้าสอบถามว่า

กตมํ ตํ สาทิ วิญญาณํ

ดูก่อนساتิ วิญญาณนั้นเป็นอย่างไรเล่า

พระพุทธเจ้าถามถึงวิญญาณตามความเห็นของภิกษุสาติ
ท่านตอบลักษณะของวิญญาณตามความเห็นของตนว่า

ยวายํ ภานเต วโห เวเทยโย ตตฺร ตตฺร กลยาณปาปกานํ
กมฺมานํ วิปากํ ปฏิสัเวเทติ

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ วิญญาณนี้ก็คือตัวรู้ ตัวรู้รู้สึก
และตัวผู้เสวยวิบากแห่งกรรมทั้งหลายทั้งดีและไม่ดีในที่นั้น ๆ

วโห แปลว่า ตัวรู้ ผู้ที่รู้ว่าอะไรเป็นอะไร

เวเทยโย แปลว่า ตัวรู้รู้สึก ผู้ที่รู้สึกสบายใจบ้าง
ไม่สบายใจบ้าง สุขบ้าง ทุกข์บ้าง

ตตฺร ตตฺร กลยาณปาปกานํ กมฺมานํ วิปากํ ปฏิสัเวเทติ
แปลว่า ตัวผู้ที่เสวยวิบากของกรรมทั้งหลายทั้งดีและไม่ดี
ทั้งบุญและบาป ในภพภูมิที่ตนไปเกิดนั้น ๆ ท่องเที่ยวไป
เรื่อย ๆ ไปรับผลที่ตนทำเอาไว้แล้ว

เราทั้งหลายเคยรู้สึกอย่างนี้ไหม วิญญาณชนิดที่เป็นตัวรู้ เป็นตัวรู้สึก และตัวที่จะไปแสวงวิบากของกรรมทั้งหลาย ทั้งดี และชั่วนะ ตัวที่วนเวียนไปที่โน่นที่นี้แหละ มีอยู่ แต่ตามความเป็นจริง มันไม่มีวิญญาณที่เที่ยงแท้เป็นตัวเป็นตนอย่างนั้นหรอก ถ้าความทุกข์มันจะเกิดขึ้น มันก็เกิดเมื่อมีเหตุ เกิดแล้วก็ดับไป ไม่มีวิญญาณไปแสวงทุกข์นั้นอีก **วิญญาณมันเป็นเพียงสิ่งที่รู้อารมณ์ รู้เป็นคราว ๆ เกิดแล้วก็ดับไป มันก็เกิดที่นั่นแล้วก็ดับที่นั่น เกิดพร้อมกันดับพร้อมกันกับเวหนานั้นแหละ** พอมีเหตุปัจจัยมันก็เกิดวิญญาณขึ้น เป็นตัวรู้ตัวใหม่ ไม่ใช้วิญญาณตัวเดิมนี่ ไปแสวงสุขทุกข์อะไร

ที่รู้สึกว่าเป็นสุข เราเป็นทุกข์ นี่มันไม่ใช่ เราเข้าใจผิดเฉย ๆ ความสุขเกิดขึ้นเมื่อมีเหตุ หมดเหตุก็ดับ ความทุกข์เกิดขึ้นเมื่อมีเหตุ หมดเหตุก็ดับ สุขทุกข์นั้นมีเมื่อมันเกิด แต่ตัวเราผู้เป็นสุขเป็นทุกข์ไม่มี ตัวเราผู้เสวยวิบากไม่มี ไม่มีวิญญานชนิดที่จะไปเสวยวิบากของกรรมทั้งหลายทั้งดีและชั่ว ไม่มีตัวตนอะไรอย่างนั้น

ถ้ามีเจตนาดีเกิดขึ้น ก็เป็นกรรมดี ทำแล้วก็แล้วกันไป เกิดจากเจตนาที่เกิดเป็นครั้ง ๆ เกิดแล้วก็ดับไป ถ้าผลของมันจะเกิด มันมีเหตุพร้อมมันก็เกิด หมดเหตุก็ดับไปอีก ไม่มีตัวตนอะไรอีกเหมือนกัน **ไม่ว่าจะเป็นเหตุ ไม่ว่าจะเป็ผล ล้วนแต่ไม่มีตัวตนทั้งนั้น กรรมก็ไม่มีตัวตน เกิดเพราะเหตุ ปัจจัย วิบากก็ไม่มีตัวตน เกิดเพราะเหตุปัจจัย เป็นกายกับใจ ชั้นที่ ๕ ที่เกิดดับเปลี่ยนแปลงสืบต่อกันไปไม่หยุดนิ่ง**

ที่นี่ บางคนไม่เข้าใจเขาก็คิดว่า เอ้อ.. เราทำเหตุไว้แล้วก็จะได้ไปเสวยผล คิดอย่างนั้นไปชะอีก เหตุก็คือเหตุ ทำแล้วก็แล้วกันไป เกิดแล้วก็ดับแล้ว กรรมก็คือกรรม เกิดเพราะมีเหตุ เกิดแล้วก็ดับแล้ว ผลของกรรม ถ้ามีเหตุปัจจัยพร้อมก็เกิดแล้วก็ดับเหมือนกัน ล้วนเป็นสังขารเหมือนกันทั้งเหตุและผล ไม่มีตัวตนอะไร

สำหรับผู้ที่มีความเห็นว่า วิญญาณที่เป็นตัวรู้ ตัวรู้สึก ไปเสวยวิบากของกรรมทั้งหลาย ทั้งดีและไม่ดี ท่องเที่ยววนเวียนไป พระพุทธเจ้าเรียกว่า **โมฆบุรุษ** แปลว่า คนเปล่า เรียนธรรมะซะเปล่าไม่เห็นรู้เรื่อง ไม่มีสติปัญญา เขาพูดก็เหมือนไม่ได้พูด พูดผิด พูดไม่รู้เรื่อง เกิดก็เหมือนไม่ได้เกิด พระองค์ตรัสว่า

กสฺส นฺหุ โข นาม ตวํ โมฆบุรุษ มยา เอวํ ธมฺมํ
เทลิตํ อาชานาลิ

ดูก่อนโมฆบุรุษ เธอได้รู้ทั่วถึงธรรมะ อันเรตถาคต แสดงแล้วอย่างนี้แก่ใครเล่า พระองค์ไม่ได้แสดงธรรมะอย่างนี้แก่ใคร ไปได้ยิน หรือจามาจากใครที่ไหน

นฺหุ มยา โมฆบุรุษ อนนฺกปริยาเยน ปฏิจฺจสมุပ္ปนฺนํ
วิญญานํ วุตฺตํ

อณฺนตฺร ปจฺจยา นตฺถิ วิญญานสฺส สมฺภโว

ดูก่อนโมฆบุรุษ ก็วิญญาณที่เป็นปฏิจจสมุပ္ปนนธรรม คือธรรมะที่อิงอาศัยปัจจัยเกิดขึ้น อันเรตถาคตแสดงแล้วโดยอเนกประการไม่ใช่หรือว่า

เว้นจากเหตุปัจจัยแล้ว การเกิดขึ้นของวิญญาณย่อมน
ไม่มี

เวลาแสดงถึงเรื่องวิญญาณนี้ พระพุทธเจ้าไม่ได้พูดถึง
ตัวตนอะไร แต่พูดถึง**ปฏิจสุมุปันนธรรม คือธรรมะอิง
อาศัยปัจจัยเกิด ธรรมะชนิดที่เป็นผลเกิดมาจากเหตุ** เว้นจาก
เหตุปัจจัยแล้ว การเกิดขึ้นของวิญญาณย่อมนไม่มี ไม่ได้พูดถึง
สิ่งที่มีตัวตนอะไร เวลาพูดถึงรูปก็ไม่ได้พูดถึงรูปว่ามันเป็น
ตัวตน รูปนี้ก็เป็นปฏิจสุมุปันนธรรม คือสิ่งที่อิงอาศัยปัจจัย
เกิดขึ้นเหมือนกัน เวลาที่พูดถึงเวทนา ก็แสดงให้เห็นว่าเวทนา
นี้เป็นปฏิจสุมุปันนธรรม คือมันเกิดเพราะมีเหตุ สัญญา
สังขารทั้งหลายก็ทำนองเดียวกัน ไม่ได้พูดถึงสิ่งที่มีตัวตน
แต่พูดถึงสิ่งที่ไร้ตัวตน มันเกิดขึ้นเพราะเหตุปัจจัย

เหมือนเราพูดถึงรถยนต์ รถนี้มันไม่มีจริงใช่ไหม พูดถึง
สิ่งที่ไม่จริง พูดถึงสิ่งที่ประกอบขึ้นจากส่วนประกอบหลาย ๆ
อย่าง ที่สมมติเรียกกันว่ารถ เวลาเราแยกส่วนประกอบออกไป
ก็มีล้อ ตัวถัง เครื่องยนต์ ประตู่ แยกออกไปทีละส่วน ๆ
ก็ไม่มีตัวรถอยู่จริง รถนี้เป็นคำพูดเฉย ๆ เป็นคำสมมติเพื่อ
สื่อสารกัน แม้เมื่อแยกย่อยออกไปอย่างนั้นแล้ว ส่วนประกอบ
ย่อย ๆ ซึ่งเป็นส่วนประกอบของรถนั้น ก็ไม่ได้มีจริงอีก

ล้อก็ไม่ได้มีอยู่จริง เพราะล้อก็เกิดขึ้นเพราะมีเหตุเหมือนกัน เกิดจากยางพาราและส่วนอื่น ๆ ประกอบกันเป็นล้อ เครื่องยนต์ ก็ไม่ได้มีจริงอีกเหมือนกัน เพราะเครื่องยนต์ก็เกิดจากส่วน ประกอบหลาย ๆ อย่าง และส่วนประกอบที่ทำให้มันเกิด ก็มาจากเหตุปัจจัยอีกเหมือนกัน

พระพุทธองค์แยกชีวิตเรานี้ ให้ความจริงว่า เป็น ส่วนประกอบของชั้นทั้ง ๕ คือรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ รูปก็ไม่ได้มีตัวตน เกิดเพราะมีเหตุแล้วดับไป มาจากความเปลี่ยนแปลงและเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ไม่มีหยุดนิ่ง เลย เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ก็เหมือนกัน จึงใช้คำ บาลีเป็น **ปฏิจจสมุปบาท วิญญาณ วิญญาณซึ่งเป็นสิ่งที่อิง อาศัยปัจจัยเกิดขึ้น** กล่าวถึงสิ่งที่เป็นผลมาจากเหตุปัจจัย หลายอย่าง นอกจากเหตุ นอกจากปัจจัยแล้ว การเกิดขึ้นของ วิญญาณย่อมไม่มี จะไปหาตัวตนที่ใดที่หนึ่งไม่ได้เลย จะไป หารถจริง ๆ ก็ไม่ได้ จะไปหาล้อรถจริง ๆ ก็ไม่ได้ ไม่มีตัว ตนนั้น ๆ อยู่จริง เพราะมันล้วนมาจากความเปลี่ยนแปลง แล้วก็เปลี่ยนแปลงมาเรื่อย ๆ ไม่เคยหยุดนิ่ง

เหมือนส่วนประกอบในร่างกายเรานี่ แขนเรานี่ จะบอกว่าแขนของเรา ก็เป็นเพียงคำสั่งมมติ ใช้ในการสื่อสารกัน มันเป็นเรื่องเปลี่ยนแปลงมาเรื่อย ๆ เริ่มตั้งแต่ธาตุของพ่อของแม่เป็นจุดเริ่มต้น แล้วเอาธาตุของโลกใส่เข้าไป ซากเบ็ด ไก่ ปลา ข้าว แต่ละส่วนล้วนแต่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ จะไปยึดถือว่าเป็นอะไรจริง ๆ ขึ้นมา ย่อมไม่ได้ เราใช้เป็นคำพูดสำหรับสื่อสารกันทางโลกเท่านั้นเอง ท่านจึงว่า ตัวตน คนนั้น คนนี้ หญิง ชาย เป็นเพียง**โลกโวหาร** เป็นคำพูดของชาวโลกเท่านั้นเอง เมื่อเรารู้เท่านั้นก็ไม่มีอะไร

นี่เป็นความเห็นผิดของภิกษุชื่อว่าสาติ เข้าใจผิดคิดว่า
มีวิญญูณไปเกิดที่นั่นที่นี้ วนเวียนกันไป

พระพุทธเจ้าถามว่า วิญญูณชนิดไหนล่ะ

ตอบว่า วิญญูณที่เป็นตัวรู้ เป็นตัวรู้สึก เป็นตัวที่ไป
ส่วยวิบากของกรรมทั้งดีและชั่ว

พระพุทธเจ้าก็เลยบอกว่า โมฆบุรุษ เป็นบุรุษเปล่า
ไปแล้ว เป็นผู้ที่ไม่รู้เรื่อง เพราะพระองค์ตรัสโดยอเนกประการ
ว่า วิญญูณนั้นเป็นสิ่งที่ เป็นปฏิจสุมุขปันนธรรม คือธรรมะ
ที่เกิดขึ้นเพราะอาศัยเหตุปัจจัย และเหตุปัจจัยที่ทำให้มันเกิดก็
อาศัยเหตุปัจจัย และเหตุปัจจัยของเหตุปัจจัยก็อาศัยเหตุ
ปัจจัยอีกเหมือนกัน จึงไม่มีตัวตนอยู่จริงเลยซักทีเดียว ผู้ที่รู้
แจ้งแทงตลอดความจริงเท่านั้น จึงจะสรุปความจริงอย่างนี้ได้
ถ้าผู้ไม่รู้จริง ก็จะพากันไปติดตันที่นั่นบ้างที่นี้บ้างอยู่เรื่อยทีเดียว

พระองค์ตรัสบอกว่า

อภยตฺร ปจฺจยา เว้นจากเหตุปัจจัยแล้ว

นตฺถิ วิญญาณสฺส สมฺภาโว การเกิดขึ้นของวิญญาณ
ย่อมไม่มี

เมื่อพูดถึงวิญญาณขึ้นมาก็ย่อมแสดงให้เห็นถึงเหตุปัจจัยอีกมหาศาล ที่ทำให้เกิดวิญญาณนี้ขึ้น **เหตุปัจจัยหลายอย่างเป็นปัจจัยให้เกิดผลหลายอย่าง** มากมายสลับซับซ้อน ไม่สามารถไปจำกัดหรือจำเพาะเจาะจงได้ แต่ตอนนี้ หยิบมาพูดแค่เรื่องวิญญาณ ซึ่งเป็น**ปฏิจจสมุปปันนะ** คือสิ่งที่อิงอาศัยปัจจัยเกิดขึ้นแล้ว ภาษาไทยเราก็คือผลที่มาจากเหตุนั่นเอง ผลนั้นมันมาจากเหตุ แต่เหตุนั้นมันมีหลากหลาย เป็นอนเอกปริยาย ตัวเหตุท่านเรียกว่า**ปฏิจจสมุปปาหะ**

ฉะนั้น ถ้าใครยังเข้าใจเรื่องวิญญาณ ท่องเที่ยววนเวียน ไปเกิด ไปเสวยสุข เสวยทุกข์ เสวยผลของกรรมอย่างโน้นอย่างนี้ ก็ให้เข้าใจเสียใหม่ กรรมที่เราทำ ไม่ว่าจะดีและไม่ดี ก็ไม่มีตัวตน เกิดแล้วก็ดับไป ไม่แน่มั่นนอนผลของกรรมนั้น ถ้ามันมีเหตุมันก็เกิด ไม่มีเหตุก็ไม่เกิด ไม่แน่มั่นนอนเหมือนกัน ไม่มีตัวไม่มีตนเหมือนกัน

สัรวรฺ แปลว่า สัรวรฺระวัง คือให้มีสติสัมปชัญญะไว้
เดิมเคยทำผิด ก็อย่าไปทำผิดอีก เดิมเคยทำพลาดบ่อย ๆ
ก็ให้มันพลาดน้อยลง ๆ จนไม่พลาดอีก เดิมเคยด่าคนอื่นเขา
เห็นว่าการด่าคนอื่นนั้นมันไม่ดี ก็อย่าไปด่าอีก แล้วก็สัรวรฺ
ระวัง ฝึกให้มีสติสัมปชัญญะ คอยป้องกันระวังไว้ นี่ถ้าทำ
แบบนี้ พระองค์จะรับรองให้ ถ้าทำแบบอื่นพระองค์ไม่รับรอง
วิธีอื่นพระองค์ไม่ได้บอกไม่ได้สอน ฉะนั้น เราทั้งหลาย
ถ้าอยากจะทำกรรม ต้องแก้แบบนี้

ข้อที่ ๓ การแก้กรรม

ข้อนี้ท่านทั้งหลายคงจะชอบกันนะ ได้ยินพูดกันเยอะเหลือเกินแล้ว การแก้กรรม พระพุทธเจ้าก็บอกเรื่องนี้เหมือนกัน เรื่องการแก้กรรม การแก้กรรมเก่า ๆ ที่มันไม่ดีที่ได้พลาดพลั้งขาดสติ หลงทำไปแล้ว ในพระสูตรต่าง ๆ มากมาย พระพุทธเจ้าก็ตรัสด้วยคำ ๆ เดียวกันนี้แหละ ผมจะยกตัวอย่างมาจากทีฆนิกาย สีสักขันชวรเวค สามัญญผลสูตร พระไตรปิฎกเล่มที่ ๙ ข้อ ๒๕๑

พระสูตรนี้แสดงแก่พระเจ้าอชาตศัตรู พระเจ้าอชาตศัตรูนั้นฆ่าพ่อ คือพระเจ้าพิมพิสาร ซึ่งเป็นพระโสดาบัน เป็นผู้ทรงธรรม นี้ขนาดเป็นพระโสดาบันเลี้ยงลูก ยังถูกลูกฆ่าเลยนะ

เราทั้งหลายเลี้ยงลูกไปตามความสามารถ มันดีบ้าง ไม่ดีบ้าง ก็ช่างมันเถอะ อย่าไปสนใจมันมากนัก นี่ขนาดพระโศดบันเลี้ยงลูก ลูกยังฆ่าพ่อเลย ไม่ใช่ว่าเป็นอริยเจ้าแล้วจะเลี้ยงลูกให้ดีได้เสมอไป ฉะนั้น เราทั้งหลายเลี้ยงแล้ว ลูกมันไม่ค่อยดี ก็ไม่เป็นไรหรอก มันเป็นคนธรรมดา

บางท่านเป็นพระโศดบันทั้งสามภรรยา ก็แนะนำลูกให้มาเลื่อมใสในพระศาสนาไม่ได้ ต้องทำอุบายให้ไปไหว้ทิศดังใน*สังคาลกสูตร* ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่สังคาลกมาณพ ก็พ่อหนุ่มนี้มีพ่อแม่เป็นพระโศดบัน แต่ก็ยังไม่ยอมเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ก่อนตายพ่อก็เลยออกอุบายให้ไปไหว้ทิศ เพื่อจะได้มีโอกาสฟังวิธีการไหว้ทิศแบบพระอริยเจ้า จนเป็นที่มาของ*สังคาลกสูตร*

ที่นี่ หลังจากทำปิตุฆาต ฆ่าพระเจ้าพิมพิสารแล้ว พระเจ้าอชาตศัตรูก็รู้สึกสำนึกผิด เสียใจกับสิ่งที่ตัวเองทำ รู้สึกเดือดร้อนใจ ก็ไปหาอาจารย์นั้นอาจารย์นี้ อาจารย์นั้นก็บอกอย่างนี้ อาจารย์นั้นก็บอกอย่างนั้น ก็ไม่หายทุกข์ใจ หมอชีวกโกมารภัจจ์ก็เลยแนะนำให้ไปเฝ้าพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าทรงแสดง*สามัญญผลสูตร* เป็นการตอบคำถามของพระเจ้าอชาตศัตรู ซึ่งเป็นพระสูตรแสดงรายละเอียด

เกี่ยวกับผลที่ผู้ปฏิบัติจะพึงได้เห็นเองในชาติปัจจุบัน คือถ้าปฏิบัติฝึกฝนตามหลักพรหมจรรย์ที่พระพุทธเจ้าประกาศเอาไว้ดีแล้ว ก็จะเป็นผู้ที่สงบระงับด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญาไปตามลำดับ จนกระทั่งรู้ริยสังแล้วหมดสิ้นอาสวะไป

พอฟังพระธรรมเทศนาจบแล้ว พระเจ้าอชาตศัตรูก็เลยขอขมาพระพุทธเจ้า บอกว่า ข้าพระองค์นี้ได้ทำผิดอย่างมหาศาล เพราะความที่ตนเองเป็นคนโง่ คนหลง หลงเชื่อปาปมิตร แล้วก็ฆ่าพ่อตนเอง

พระพุทธเจ้าก็เลยบอกวิธีแก้กรรมเอาไว้ ซึ่งก็เหมือนในสูตรอื่น ๆ เวลาที่ภิกษุทำไม่ดี ไปขอขมาพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าก็จะตรัสอย่างนี้เหมือนกัน นี่เป็นวิธีแก้กรรมตามหลักพระพุทธศาสนา พระองค์ตรัสว่า

ยโต จ โข ตวํ มหาราช อจฺจยํ อจฺจยโต ทิสฺวา
ยถาธมฺมํ ปฏิโกโรสิ

ดูก่อนมหาบพิตร ในกาลใดแล พระองค์เห็นโทษโดยความเป็นโทษ แล้วกระทำคืนตามธรรมะ

มองเห็นโทษโดยความเป็นโทษ มองเห็นสิ่งที่เคยกระทำนั้นแหละ มองไปที่ตัวการกระทำ เห็นการกระทำที่ไม่ดีว่ามัน

เป็นสิ่งไม่ดี เช่น พุดโกหกไม่ดี เราก็มองเห็น อ้อ.. โกหกไม่ดี
มองการฆ่าสัตว์ อ้อ.. การฆ่าสัตว์ไม่ดี การฆ่าพ่อไม่ดี ไม่ใช่
มองว่าตัวเองเลวนะ มองเห็นโทษโดยความเป็นโทษ เห็นสิ่งที่ไม่ดี
โดยความเป็นสิ่งที่ไม่ดี แล้วกระทำคืนตามธรรมชาติ กระทำ
คืนให้มันถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับเหตุปัจจัย

ปฏิภโรลี แปลว่า กระทำคืน แก้ไข เปลี่ยนแปลง ทำให้มันดีขึ้น ถ้าจะถามว่าแก้กรรมมาจากภาษาบาลีว่าอะไร ก็มาจากคำนี้ ปฏิภโรลี ถ้าผูกเป็นคำนามก็ว่า ปฏิภมม

จะกระทำคืนกันอย่างไร ให้มันถูกต้องตามธรรมะ ตรงตามเหตุปัจจัย พระองค์บอกว่า ในกาลใดแล พระองค์ เห็นโทษโดยความเป็นโทษ แล้วกระทำคืนตามธรรมะ

ตนเต มยฺ ปฏิคฺคณฺหาม

เราตถาคตย่อมยอมรับความผิดของพระองค์นั้น

เวลาขอขมานี้นะ ถ้ากระทำคืนตามธรรมะ แก้กรรม ตามธรรมะ แก้ไขให้ถูกต้องตามหลักเหตุผล จะรับรองให้ แต่ถ้าไม่กระทำคืนตามธรรมะอย่างที่บอกนี้ ไม่ยอมรับ คือไม่ใช่แนวทางที่พระองค์แนะนำ ไม่ใช่วิธีของพระพุทธเจ้า

ฉะนั้น เราทั้งหลายนะ หากเคยทำผิดมาแล้ว ถ้าอยาก เจริญในอริยวินัย เป็นผู้ที่พระพุทธเจ้ารับรอง เราต้องทำคืนให้ ถูกต้องตามธรรมะ ทำยังไงล่ะ พระองค์ตรัสต่อไปว่า

วฺสุทฺธิ เหนฺสา มหาราช อริยสฺส วินย

ดูก่อนมหาบพิตร ก็การกระทำเช่นนี้เป็นความเจริญใน อริยวินัย

โย อจฺจยํ อจฺจยโต ทิสฺวา

ยถาธมฺมํ ปฏิกโรติ

อายุตี สํวรํ อาปหฺซติ

คือ บุคคลใดเห็นโทษโดยความเป็นโทษแล้ว

ย่อมกระทำค้ำตามธรรมะ

ได้แก่ เข้าถึงความสำรวมระวังในกาลต่อไป

นี่แหละคือวิธีแก้กรรม วิธีแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นตามที่สมควรแก่เหตุ คือเห็นว่าสิ่งนั้นมันเป็นโทษ เห็นโทษโดยความเป็นโทษ ก็หยุดทำ แล้วเข้าถึงความสำรวมระวังในกาลต่อไป

สํวรํ แปลว่า สำรวมระวัง คือให้มีสติสัมปชัญญะไว้ เดิมเคยทำผิด ก็อย่าไปทำผิดอีก เดิมเคยทำพลาดบ่อย ๆ ก็ให้มันพลาดน้อยลง ๆ จนไม่พลาดอีก เดิมเคยด่าคนอื่นเขา เห็นว่าการด่าคนอื่นนั้นมันไม่ดี ก็อย่าไปด่าอีก แล้วก็สำรวมระวัง ฝึกให้มีสติสัมปชัญญะ คอยป้องกันระวังไว้ นี่ถ้าทำแบบนี้ พระองค์จะรับรองให้ ถ้าทำแบบอื่นพระองค์ไม่รับรอง วิธีอื่นพระองค์ไม่ได้บอกไม่ได้สอน

ฉะนั้น เราทั้งหลายถ้าอยากจะแก้กรรม ต้องแก้แบบนี้ พระพุทธเจ้ารับรองให้ ส่วนถ้าแก้แบบอื่น พระพุทธเจ้าไม่รับรองให้ ในเมื่อพระพุทธเจ้าไม่รับรอง จะถูกหรือผิด จะได้ดี

หรือไม่ดี ก็ตกอยู่ภายใต้ความไม่แน่ไม่นอน แก่กันไป ๑๐๐ คน อาจจะได้ดี ๕๐ หรือไม่ดี ๕๐ อันนี้ก็แล้วแต่เถอะ แต่ไม่ใช่วิธีที่พระพุทธเจ้าสั่งสอน ที่พระองค์รับรองจริง ๆ ก็คือ ให้เห็นโทษโดยความเป็นโทษ แล้วกระทำคืนตามธรรมชาติคือให้ถึงการสำรวมระวังในกาลต่อไป เราทำผิดแล้วก็แล้วไป เห็นว่ามันผิด แล้วก็หยุด หยุดแล้วก็สำรวมระวัง

คนเคยทำผิดมา ให้หยุดแล้วสำรวมระวัง อย่างเรื่อง **องคุลีมาล** เคยฆ่าคนมาตั้งมากมาย ไล่ตามพระพุทธเจ้าไป หมายถึงฆ่าเอานี้ ไล่ไม่ทัน ก็บอกว่า “สมณะ ๆ หยุด ๆ” พระพุทธเจ้าก็บอกว่า “เราหยุดแล้ว แต่ท่านยังไม่หยุด”

องคุลีมาลก็สงสัย เอ๊ะ.. เราเนี่ย หอบแฮก ๆ ไล่ไม่ทันแล้ว หยุดอยู่ สมณะยังเดินอยู่ สมณะนี้โกหกหลอกลวง ก็เลยถาม พระพุทธเจ้าก็เลยบอกว่า “เราหยุดแล้ว หยุดการฆ่า การเบียดเบียน ส่วนท่านยังไม่หยุด” พอฟังเท่านั้นเอง องคุลีมาลก็เข้าใจว่า โอ .. แค่หยุดเท่านั้นเอง ถึงจะทำผิดอะไรมาเยอะแยะมากมาย ให้หยุดเท่านั้น แล้วก็สำรวมระวังต่อไป ก็หยุดฆ่าและขอพรขอโทษเพื่อฝึกฝนความสำรวมระวังทันที เท่านั้นที่เจริญสว่างไสวในอริยวินัยได้ ดุจพระจันทร์พ้นแล้วจากเมฆ ฉะนั้น

เพราะโดยความจริงแล้ว กรรมมันไม่มีตัวตนอะไร ไม่ได้เป็นตัวเป็นตนจะมาเอาคืน ไม่มีเจ้ากรรมนายเวรที่เป็นตัวตนอะไรนั้น มีแต่ว่าสิ่งต่าง ๆ มันเกิดเพราะมีเหตุ เกิดแล้วมันก็ดับแล้ว กรรมมันเกิดแล้วก็ดับแล้ว ทำผิดแล้วก็แล้วกันไป ผลมันจะเกิดหรือเปล่า มันก็ตกอยู่ภายใต้ความไม่แน่นอนนอนเหมือนกัน เพียงแต่รู้ว่ามันผิด ก็หยุด หยุดแล้วก็สำรวจระวังในโอกาสต่อไป ก็จบแล้ว

แต่เราทั้งหลายแก้กันอย่างนี้หรือเปล่า จะแก้กรรมที่ก็ต้องหาหัวหมูมาไหว้วอน ไ้อ้โฮ.. จะคำกำไรเกินควรแล้วทำไม่ดีมาตั้งเยอะ หัวหมูอันเดียวก็ลืมนิสต์กันไป อย่างนั้นหรือ ไม่มีการฝึกฝนตนเองให้สำรวจระวังเลย

ดังนั้น เห็นโทษโดยความเป็นโทษ ไม่ต้องไปทำพิธีกรรมอะไรให้มันยุ่งยากก็ได้ เราทั้งหลายนี้เที่ยวไปขอโทษคนโน้นคนนี้ โดยคิดว่าเขาจะให้ภัย แต่มันไม่แน่หรอก เราลองดูก็ได้ เราเคยทำไม่ดีกับคนนี้อะไ้ว ๑๐ ปีที่แล้ว เรายังอยากจะเป็นคนดีขึ้นมา ก็ไปขอโทษเขา *คุณครับ ผมเคยด่าคุณเมื่อ ๑๐ ปีที่แล้ว ขอโทษด้วยนะครับ* เขาอาจจะต๋อยเขาก็ได้เพราะอะไร เขาอุตสาห์ลิมไปแล้วยังมารื้อฟื้นเรื่องไม่เป็นเรื่องอีก แต่โดยส่วนใหญ่เราชอบคิดข้างเดียวว่า ถ้าเราไป

ขอโทษ เขาคงจะให้ภัยแน่ ๆ เลย ชอบคิดอย่างนี้ ไม่มีอะไรมันเที่ยงอย่างนั้นหรอก มันไม่แน่ ดังนั้น **จึงต้องไม่ประมาท** นั่นแหละคือวิธีที่ถูกต้องที่สุด เป็นความเจริญในอริยวินัยที่พระพุทธเจ้าบอกเอาไว้

แม้แต่คนเคยฆ่าพ่อก็ยังเจริญในอริยวินัยได้ ถ้ารู้วิธีที่ถูกต้อง เพียงแต่ว่าการฆ่าพ่อนั้นเป็นอนันตริยกรรม ต้องได้รับผลในนรกแน่นอนในชาติต่อไป พอหมดจากนรกก็ค่อยว่ากันต่อไป ถ้าไม่ทำอนันตริยกรรม ฆ่าคนมาเยอะเยอะ ก็เจริญในอริยวินัยได้ **เพียงแต่หยุดแล้วก็สำรวมระวังต่อไปเท่านั้น**

เราทั้งหลายนั้น นาน ๆ ทำเลวทีหนึ่ง ไซ้ใหม่ ไม่ได้เลวมากเท่าไร ถ้ารู้ว่า โอ.. อันนั้นมันไม่ดี มันทำร้ายเบียดเบียนตนเองและคนอื่น เหล่าวิญญูชนท่านติเตียน ก็หยุด หยุดแล้วก็สำรวม ไม่ทำผิดอีก เท่านั้นก็พอแล้ว ส่วนใครจะมาว่าเราเป็นคนเลว เป็นคนไม่ดี ต้องตกนรกหมกไหม้ ไม่ได้พูดไม่ได้เกิด อย่างนั้นอย่างนี้ อย่าไปเชื่อเขามาก ให้เชื่อพระพุทธเจ้าไว้แค่เห็นโทษโดยความเป็นโทษ แล้วก็หยุด จะเลวมาขนาดไหน มันก็ดับไปแล้ว ก็ไม่ได้มีตัวตนอะไร ให้สำรวมระวังต่อไปก็พอ

ฉะนั้น ถึงเราจะทำกรรมไม่ดีมาเยอะ เพียงแต่หยุด
แล้วก็สำรวมระวัง มีสติ มีความรู้ตัว ในการทำ พูด คิด
ไม่ทำผิดอีก นี่ก็เป็นการแก้ไขที่ถูกต้องแล้ว เป็นความเจริญใน
อริยวินัย หากมีศีล สมาธิ ปัญญา ก็ยิ่งห่างจากอบายไป
เรื่อย ๆ กรรมที่เคยทำก็ให้ผลไม่ได้ และหากอริยมรรคเกิด
ขึ้นก็ปิดอบายไป เป็นผู้แน่นอนแล้ว

ข้อที่ ๔ การชำระล้างกรรม

ข้อนี้ยิ่งกว่าการแก้กรรมอีก มีการชำระล้างกรรมได้ด้วย
สิ่งที่ชำระล้างหรือน้ำสำหรับล้างให้เราบริสุทธิ์ สะอาดขึ้น
จนกระทั่งผ่องใส บริสุทธิ์ สะอาด หอมสดชื่น นี่ก็คืออริยมรรค
มีองค์ ๘ หรือพรหมจรรย์นั่นเอง นี่ก็เป็นการใช้คำตามแบบ
ชาวโลก เขานิยมพูดถึงการล้างบาป ล้างกรรมกัน ล้างสิ่งไม่ดี
ล้างสะเหนียดจัญไร อะไรอย่างนี้ ในคำสอนของพระพุทธเจ้าก็
มีคำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องนี้เหมือนกัน

ความจริง มันไม่มีตัวไม่มีตนที่จะไปล้างได้ มีแต่ข้อ
ปฏิบัติที่ถูกต้อง อันเป็นเหตุให้พ้นจากกรรมไป คือการ
ประพฤติพรหมจรรย์นั้นแหละจะล้างกรรมได้

เราทั้งหลายถ้าอยากจะทำเรื่องกรรมไป อยากจะ
 หมดการวนเวียน ก็ให้มาประพฤติพรหมจรรย์ ฝึกฝนโดยวิธี
 ที่มันถูกต้อง กรรมที่ทำแล้วก็จะไม่ให้ผลอีกเลย ไม่ใช่ว่า
 โอ.. เราทำไม่ดีไปแล้ว จะต้องได้รับผลไม่ดี ทำดีแล้ว
 จะต้องได้รับผลดี มันไม่ใช่อย่างนั้นเสมอไป ถ้าพูดอย่างนั้น
 ก็เป็นการปฏิเสธพรหมจรรย์คือคำสอนของพระพุทธเจ้า
 เพราะถึงเราจะทำไม่ดี ก็ไม่ต้องได้รับผลก็ได้ ทำดีก็ไม่ต้องได้
 รับผลก็ได้อีกเหมือนกัน เพราะทุกสิ่งมันไม่เที่ยง ไม่แน่นอน
 ไม่นอน มันเกิดเพราะมีเหตุ

ตัวกรรมนั้นเป็นเจตนาที่ไม่มีตัวตน เกิดเพราะเหตุ
 เกิดแล้วก็ดับแล้ว ผลมันจะเกิดหรือไม่เกิด มันก็เป็นอีก
 เรื่องหนึ่ง ทุกสิ่งมันย่อมเกิดเพราะมีเหตุ เมื่อไม่มีเหตุมันก็
 ไม่เกิด เราจึงสามารถประพฤติพรหมจรรย์เพื่อละเหตุของ
 ทุกข์ ละเหตุของกรรม ละเหตุที่จะทำให้เกิดผลของกรรม
 เมื่อหมดเหตุ มันก็หมดโอกาสที่จะเกิด ไม่มีทุกข์เกิดขึ้น
 ไม่มีกรรมเกิดขึ้น ไม่มีผลของกรรมเกิดขึ้น อย่างนี้ก็ได้

เราทั้งหลายชอบพูดกันว่า เธอทำไม่ดี ต้องตกนรกนะ
 ใ้คนพูดนั้นแหละมันจะตกนรกซะเอง เพราะมีมีัจฉาปัญญา

เธอทำบุญนะ แล้วจะได้ไปสวรรค์ เขาพูดอย่างนี้ ถ้าเชื่อ
ถือตามเขาอย่างนี้โดยไม่ลืมหูลืมตา ก็อาจจะหลงไปได้ง่าย ๆ
ไม่มีอะไรมันแน่นอนหรอก จึงต้องไม่ประมาทเท่านั้น พระ
พุทธเจ้าท่านสอน รวบคำสอนลงมาเป็นปัจฉิมโอวาทให้ง่าย ๆ
แต่เวลาเราเรียน เป็นยังไงกันบ้าง กระโดดไปทางโน้น กระโดด
ไปทางนี้ เข้ารกเข้าพง วนเวียนกันไป

ในเรื่องการชำระล้างกรรม จะต้องมีความเข้าใจที่ถูกต้อง
ก่อน จึงจะมีพรหมจรรย์ได้ คือการดำเนินชีวิตที่ประเสริฐ
ทำให้ล้างกรรมเก่า ๆ ได้ ให้มันไม่สามารถนำเราไปสู่
อบายได้ ถ้ามีความเห็นผิด พรหมจรรย์ก็จะมี การชำระ
ล้างกรรมก็จะเป็นไปไม่ได้ ความผิดพลาดที่เคยทำเอาไว้
ก็จะนำไปอบาย ทำให้ประสบกับความทุกข์ทรมาน

ในอังคุตตรนิกาย ติกนิบาต โลกนผลสูตร พระไตรปิฎก
เล่ม ๒๐ ข้อ ๑๐๑ พระพุทธเจ้าตรัสว่า

โย โช ภิกขเว เอวံ วเทยย

ยถา ยถายํ ปุริโส กมมํ กโรติ ตถา ตถา ตํ
ปฏิสเวทียติ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลใดกล่าวอย่างนี้ว่า

บุคคลนี้ย่อมทำกรรมโดยประการใด ๆ เขาย่อมได้เสวยกรรมนั้นโดยประการนั้น ๆ

ทำอย่างไร ก็จะได้เช่นนั้น ทำดีก็ได้ดี ทำชั่วก็ได้ชั่ว
อย่างนี้ ทำกรรมโดยประการใด ๆ ก็จะได้เสวยกรรมอย่างนั้น ๆ
นั้นแหละ ได้เสวยผลแบบเดียวกับที่กระทำนั้นแหละ

เอว สนฺตํ ภิกฺขเว พุรฺหมจฺริยวาโส น โหติ

โอภาโส น ปญฺญาติ สมมา ทุกฺขสฺส อนฺตกิริยา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อเป็นเช่นนั้น การอยู่ประพฤติ
พรหมจรรย์ก็ย่อมไม่มี

โอกาสเพื่อการกระทำที่สุดแห่งทุกข์โดยชอบก็ย่อมไม่
ปรากฏ

ถ้าทำดีก็ต้องได้ดี ทำชั่วก็ต้องได้ชั่ว ทำดีแล้วยังต้อง
คอยรับดีอยู่ ทำชั่วแล้วยังต้องคอยรับชั่วอยู่ การประพฤติ
พรหมจรรย์ก็ไม่ได้ เพราะแม้แต่คอยรับผล ต้องมีตัวมีตน
ไปรับผลอยู่เรื่อย ไม่มีทางหมด ไม่มีทางสิ้นสุดสักที ออกจาก
วงจรของโลกไม่ได้ การประพฤติพรหมจรรย์ ที่พระพุทธรเจ้า
ทรงประกาศเอาไว้ดีแล้ว เป็นไปเพื่อความสิ้นทุกข์ เพื่อความ
สิ้นกรรม ก็ถูกปฏิเสธไป

บางคนเขาก็พูดดีนะ *ไม่มีใครใหญ่เกินกรรม* อย่างนี้ ฟังเข้าทำดีเหมือนกัน ถ้าไม่มีพระพุทธรูปเจ้าก็ใช้อยู่ ถ้ามีพระพุทธรูปเจ้าอุบัติขึ้นมาแล้ว เรื่องกรรมเป็นเรื่องเล็กน้อย เป็นเรื่องวนเวียนอยู่กับโลก เป็นเรื่องของพวกเขาเห็นผิดและพวกเขายึดมั่นถือมั่น พวกที่ไม่รู้ร้อยลัษณ์เท่านั้นเอง พระพุทธรูปเจ้าเหนือกรรมไป ลี้นกรรมไป หมุดกรรมไปแล้ว

ถ้าเราบอกว่า *ไอ้.. เกิดแล้วต้องตายเป็นธรรมดา* ถ้าไม่มีพระพุทธรูปเจ้าก็ใช้ได้อยู่ แต่ถ้ามีพระพุทธรูปเจ้าแล้วเกิดตายก็เป็นเรื่องประจำโลก เกิดตายนี้เรื่องเล็ก เพราะท่านสอน **อมตะคือความไม่ตาย** ใหญ่กว่ากันเยอะ *พ้นจากความเกิด* *พ้นจากความแก่* *พ้นจากความตาย* *หมดนามรูป* *หมดกองทุกข์ไปโดยสิ้นเชิง*

คำกล่าวในพระสูตรนี้ก็เหมือนกัน *บุคคลนี้ย่อมทำกรรม* *โดยประการใด ๆ เขาย่อมได้ส่วยกรรมนั้นโดยประการนั้น ๆ* *เมื่อเป็นเช่นนั้น การอยู่ประพฤติพรหมจรรย์ก็ย่อมไม่มี* *โอกาสเพื่อการกระทำที่สุดแห่งทุกข์โดยชอบก็ย่อมไม่ปรากฏ*

โดยความเป็นจริงแล้ว สังขารทั้งปวงล้วนไม่เที่ยง กรรมคือเจตนา เกิดเพราะเหตุ มันก็ไม่เที่ยง ทำกรรมเสร็จแล้วก็ดับแล้ว มันเป็นของเกิดดับ เมื่อกรรมดับไป พรหมจรรย์ก็

เกิดได้ มรรคก็เกิดได้ ผลของกรรม เกิดเพราะมีเหตุ
หมดเหตุก็ดับไป เมื่อผลของกรรมดับไป พรหมจรรย์ก็เกิดได้
มรรคก็เกิดได้ โอกาสเพื่อการกระทำที่สุดแห่งก็ย่อมมีได้
เพราะมันไม่เที่ยง จึงมีโอกาสที่สิ่งอื่นจะเกิดขึ้นได้

ถ้าบุคคลใดมีความเห็นว่า บุคคลนี้ทำกรรมโดยประการ
ใด ๆ เขาย่อมได้เสวยกรรมนั้นโดยประการนั้น ๆ พรหมจรรย์
ก็ย่อมไม่มีสำหรับเขา โอกาสเพื่อการกระทำที่สุดแห่งทุกข์โดย
ชอบก็ย่อมไม่ปรากฏ

ส่วนบุคคลใดที่มีความเห็นสอดคล้องกับความจริง
การอยู่ประพฤติพรหมจรรย์ย่อมมีได้ และโอกาสในการทำ
ที่สุดแห่งทุกข์ย่อมปรากฏ

โย จ โข ภิกขเว เอวံ วทေย

ยถา ยถา เวทนิยं อयं ปุริโส กมมं กโรติ ตถา
ตถาสส วิปากं ปฏิลิเวทียติ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลใดกล่าวอย่างนี้ว่า

บุคคลนี้ย่อมทำกรรมที่พึงให้ผลได้โดยประการใด ๆ
เขาย่อมเสวยวิบากของกรรมนั้นโดยประการนั้น ๆ

คำในประโยคนี้ก็ดูคล้าย ๆ กับประโยคก่อนหน้านั้น แต่ไม่เหมือนกัน กล่าวออกมาจากความเห็นที่แตกต่างกัน เป็นคำกล่าวที่แสดงถึงความไม่มีตัวตน เป็นไปตามเหตุปัจจัย

เวทนิย แปลว่า *ที่พึงให้ผลได้ ที่พึงเสวยผลได้* แสดงถึงสิ่งนั้นจะเกิดขึ้นได้ถ้าเหตุปัจจัยพร้อม ถ้าเหตุปัจจัยบกพร่องไป ขาดเหตุปัจจัยบางอย่างไปก็เกิดไม่ได้

คำว่า *เวทนิย กมัม กรรมที่พึงให้ผลได้* นี้แสดงให้เห็นว่า เฉพาะบางกรรม ที่มีเหตุปัจจัยพร้อมจึงให้ผลได้ บางกรรมที่เหตุปัจจัยไม่พร้อมก็ให้ผลไม่ได้ กรรมทำแล้วก็ดับไปแล้ว ถ้ามันมีเหตุปัจจัยพร้อมอันนี้ก็ให้ผล ถ้าเหตุปัจจัยไม่พร้อมก็ไม่ให้ผล เราทำบุญ บุญนั้นเป็นชื่อของความสุข บุญเกิดขึ้นแล้วก็ดับไป ส่วนความสุขจะเกิดขึ้นหรือไม่ เหตุปัจจัยพร้อมก็เกิด เหตุปัจจัยไม่พร้อมก็ไม่เกิด

ถ้าอยากให้สิ่งดี ๆ ให้ผลได้ง่าย พระพุทธเจ้าก็แสดงเหตุเอาไว้ เช่นว่า **ความปรารถนาของผู้มีศีลนั้น ย่อมประสบความสำเร็จได้** ท่านทำบุญแล้ว อยากมีความสุข ท่านก็ต้องฝึกจิตใจให้มีศีล ใช้ชีวิตอย่างถูกต้อง สำรวมระวัง ละทุจริต มีความรู้ตัวในการทำ พูด คิด อย่างนี้ความปรารถนาของท่านจะสำเร็จ ทำบุญแล้ว สุขจะเกิดขึ้นได้ง่าย ไม่ใช่ว่า โอ .. เราทำบุญแล้ว บุญเป็นชื่อของความสุข ทำบุญไว้เยอะ ๆ ทำแล้วก็นอนรอความสุข แต่ก็ยังทุกข์เหมือนเดิม เพราะอะไร เพราะตัวเองไม่มีศีล ขาดศีล ยังทำทุจริตด้วยกาย วาจา ใจ เหมือนเดิม ความปรารถนาก็ไม่อาจจะประสบความสำเร็จได้ เพราะเหตุปัจจัยไม่พร้อม

โอ .. เรายากจนเหลือเกิน คงเป็นเพราะว่าไม่ได้ทำบุญมา คงเป็นคนขี้ตระหนี่ ไม่ได้บริจาคทรัพย์สิน ก็พากันบริจาคหยอดตู้ นั่น หยอดตู้นี้ เอาละ.. ทำบุญแล้วท่าจะรวย ซ้อลลอตเตอรี่สักใบหนึ่ง หวังลม ๆ แล้ง ๆ ไปอีก มันไม่ใช่อย่างนั้นหรอก ต้องทำเหตุให้พร้อม ถ้าอยากจะรวย ทำบุญมันก็รวยได้ แต่ต้องเป็นคนมีศีล เป็นคนไม่ประมาท เป็นคนขยันขันแข็ง ในการทำงาน ไม่หมกงาน ไม่เป็นพวกดินพอกหางหมู ฉลาดในการทำงาน ทำด้วยสติสัมปชัญญะ

มันก็รวยได้ หรือไม่รวยมาก ก็พอมีอยู่มีกิน อย่างนี้ท่านจึงว่า ความปรารถนาของผู้มีศีลนั้น ย่อมประสบความสำเร็จได้ ส่วนความปรารถนาของคนไม่มีศีล ก็แหงนคอออกไปเรื่อย ๆ ก่อน

กรรมที่ทำไปแล้วนี้ ต้องเป็นกรรมชนิดที่พร้อมที่จะให้ผล มีเหตุปัจจัยพร้อมก่อน วิกาภจึงเกิดขึ้น ก็เรียกว่าบุคคลนั้นได้เสวยวิกาภของกรรมนั้น วิกาภของกรรมจะเกิดตอนไหนก็แล้วแต่เหตุ อาจเกิดตอนนั้นเลยก็ได้ ลำดับถัดไปก็ได้ หรือลำดับถัด ๆ จากนั้นไปอีกยาวนานจนลืมไปแล้วก็ได้ แต่ต้องมีเหตุปัจจัยพร้อมก่อนมันจึงจะให้ผล ถ้าเหตุปัจจัยไม่พร้อม มันก็ไม่ให้ผล

กรรมก็เกิดดับ วิกาภก็เกิดดับ เป็นของไม่มีตัวตน ถ้ามีความเห็นอย่างนี้ การอยู่ประพฤติพรหมจรรย์จึงจะมีได้ การออกจากวงจรของกรรมจึงมีได้ ก็ถึงความสิ้นทุกข์ไป ฉะนั้น ทำดีแล้วไม่จำเป็นต้องได้รับผลดีก็ได้ เพราะเป็นพระอรหันต์ไปชะก่อน ทำชั่วก็ไม่จำเป็นต้องได้รับผลชั่วก็ได้ เพราะบรรลุนิพพานเป็นพระอริยเจ้าไปเสียก่อน พรหมจรรย์นี้มีผลมากมีอันสังฆมากอย่างนี้

เอว สนฺตํ ภิกฺขเว พุทฺทมจฺริยาไส โหติ
โอกาส ปณฺญาติ สมฺมา ทฺถุขสฺส อนฺตกิริยา
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อเป็นเช่นนั้น การอยู่ประพฤติ
พรหมจรรย์ย่อมมีได้

โอกาสเพื่อการกระทำที่สุุดแห่งทุกข์โดยชอบก็ย่อมปรากฏ

เราทำดีหรือไม่ดีนะ กรรมมันเกิดแล้วมันก็ดับแล้ว
โอกาสของพรหมจรรย์ หรือ อริยมรรคก็เกิดขึ้นได้ ถ้าเรา
เข้าใจโดยถูกต้อง แล้วมันฝึกฝนเอาไว้ เราก็จะรู้ว่า ถึงแม้จะ
เคยทำไม่ดีบ้าง แต่การกระทำที่ไม่ดีนั้น มันเกิดแล้วดับ
เมื่อมันดับไปแล้ว ใจก็ยังปกติได้เหมือนเดิม เราจึงไม่ได้เลว
อะไรมาก นาน ๆ เลวทีหนึ่ง เพราะเราไม่ได้ทำอะไรตลอด
ใช้ใหม่ นาน ๆ ด่าทีหนึ่ง ด่าเสร็จแล้วมันดับไป เราก็เป็น
คนปกติ เลวบ้างเหมือนกันแต่ว่าไม่ได้เลวมากมายอะไร
เพียงแต่ให้สำรวจระวังต่อไป

ที่นี่ บางคนชอบคิดว่าตัวเองเลวเหลือเกิน มันก็เลวมาก
เพราะมีมิจฉาปฏิญาณ ไม่ใช่เลวเพราะทำเลวนะ เลวเพราะความ
เห็นผิด โดยส่วนใหญ่เราทั้งหลายที่ไปอบายนี้ ไม่ใช่ไปเพราะ
ว่าทำผิด แต่ไปเพราะว่ามีความเห็นผิด

พระพุทธเจ้าบอกว่า **ชนทั้งหลายที่ยังไม่รู้จักปฏิเสธสมุปปาท** เขาก็ยังยุ่งเหยิงเหมือนด้ายของช่างทูก เป็นกระจุกเหมือนกระจุกด้าย วนเวียนอยู่อย่างนั้นนั่นแหละ ไม่อาจพ้นอบายหุคติ วินิบาต นรกไปได้ ดังนั้น ที่เขาไปอบายโดยส่วนใหญ่นั้น ไม่ใช่ไปเพราะทำผิดรุนแรงมากมาย แต่ไปเกิดอย่างนั้นอยู่เรื่อยเพราะว่ามีความเห็นผิด แต่เมื่อใด มีความเห็นถูกต้องแล้ว **มีสัมมาทิฐิ** เขาย่อมไม่ไปอบายอีก

แต่เราทั้งหลายชอบคิดกันว่า ทำบาปแล้วจะไปอบายทำบุญเยอะ ๆ แล้วจะไปสวรรค์ ความจริงมันไม่ใช่ มันไม่แน่นอนอย่างนั้นเสมอไป ต้องดูความเห็น **ยิ่งเห็นผิดมากเท่าไร ก็ยิ่งไปอบายง่ายเท่านั้น ยิ่งเห็นถูกมากเท่าไร ก็ยิ่งห่างจากอบายออกไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งเห็นถูกต้องเป็นพระโสดาบัน ก็ปิดอบายไป** อันนี้ต้องเข้าใจดี ๆ นะ

บุคคลบางคนทำบาปกรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ กรรมนั้นก็ นำเขาไปนรกได้ บุคคลบางคนทำบาปกรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ เหมือนกัน แต่กรรมนั้นไม่สามารถนำเขาไปนรกได้ เพราะอะไร ความชั่วนั้นทุกคนก็เคยทำกันมาทั้งนั้น มากบ้าง น้อยบ้าง ฆาตกร ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พุตโกหก ต่ำว่าคนอื่น หรืออะไร ๆ ต่างมากมาย ทำกรรมอย่างนี้เหมือนกัน

บางคนก็ถูกนำไปนรก บางคนก็ไม่ได้ไป มันมีความต่างกัน
อย่างไรระหว่างบุคคล ๒ คนนี้

บางท่านชอบคิดว่า โอ้ย.. ทำบาปเยอะ ๆ จะไปอบาย
ทำบุญเยอะ ๆ จะไปสวรรค์ มันไม่ใช่อย่างนั้นเสมอไปนะ
มันอยู่ที่การฝึกฝนตนเองและการใช้ชีวิตในปัจจุบันเป็นหลัก

บุคคลบางคนทำบาปกรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ บาปกรรม
นั้นก็นำไปนรกได้ เพราะว่าเขาไม่ได้ฝึกฝนตนเอง เป็นคน
เห็นผิด เป็นคนศีลไม่ดี สมาธิไม่ดี ปัญญาไม่ดี อยู่ที่ยัง
ฝึกฝนในปัจจุบัน ไม่ได้อยู่ที่ว่าทำอะไรมากขนาดไหน
**ถึงเคยทำความผิดมามากขนาดไหน ถ้าฝึกฝนตนเองให้มีศีล
สมาธิ ปัญญา เขาย่อมห่างจากอบาย และพ้นจากอบายไปได้**
อันนี้จึงเรียกว่าการชำระล้างกรรม

พระพุทธเจ้าตรัสว่า

*อิธ ภิกขเว เอกจฺจสฺส ปุคฺคสฺส อปฺมตฺตกมฺปิ
ปาปกมฺมํ กตํ ตเมन्हํ นิริยํ อุปเนติ*

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บาปกรรมแม้เพียงประมาณ
เล็กน้อย อันบุคคลบางคนในโลกนี้กระทำแล้ว บาปกรรมนั้น
ย่อมนำไปสู่หนรกได้ นี้คนกลุ่มที่ ๑

อิธ ปน ภิกขเว เอกจฺจสฺส ปุคฺคสฺส ตาทิสํเยว
 อปฺปมตฺตํ ปาปกมมํ กตํ ทิฏฺฐจฺจมฺมเวทนียํ โหติ นานุปิ
 ขายติ พหุเทว

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บาปกรรมแม้เพียงประมาณเล็กน้อย เช่นนั้นนั้นแหละ อันบุคคลบางคนในโลกนี้กระทำแล้ว เป็นสิ่งที่พึงได้เสวยผลในชาติปัจจุบันเท่านั้น ย่อมไม่ปรากฏผลในภพถัดไป ไม่ต้องกล่าวถึงกรรมที่มาก นี้คนกลุ่มที่ ๒

ต่างกันนะ ๒ คนนี้ บาปกรรมเล็กเล็ก ๆ น้อย ๆ นี้ก็ทำเอาไว้แล้วเหมือนกัน แต่คนหนึ่งกรรมนี้้นำเขาไปนรกได้ ส่วนอีกคนหนึ่ง ถ้ากรรมนั้นให้ผล ก็จะได้รับผลเฉพาะในปัจจุบัน ไม่สามารถนำเขาไปนรกได้ หากยังต้องเกิดอีก ก็มีแต่กรรมที่ดีกว่า เป็นบุญเป็นกุศลเท่านั้นจะนำเขาไปสู่ที่ต่าง ๆ ได้ คือเขาไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์นั่นเอง

ทั้ง ๆ ที่ทำบาปกรรมนี้เหมือนกันนะ คนหนึ่งถูกนำไปนรกได้ อีกคนหนึ่งไม่ถูกนำไปนรก มันต่างกัน ดังนั้นตัวกรรมที่กระทำแล้วนี้ ไม่ใช่ตัววัดนะ ไม่ใช่ว่าทำกรรมเหมือนกันแล้วจะไปเหมือนกัน มันอยู่ที่คุณภาพภายใน พระองค์ขยายความต่อไปว่า

อิธ ภิกขเว เอกจโจ ปุคฺคโล อภาวิตกาโย โหติ
อภาวิตลีโล อภาวิตจิตโต อภาวิตปญฺโญ ปริตโต อปฺปตฺโต
อปฺปทุกฺขวิหารี

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ เป็นผู้มียาก
ไม่ได้พัฒนา มีศีลไม่ได้พัฒนา มีจิตไม่ได้พัฒนา มีปัญญา
ไม่ได้พัฒนา เป็นผู้มียศุณน้อย มีใจไม่กว้างขวาง ดำเนินชีวิต
อยู่เป็นทุกข์ด้วยเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ

อภาวิตกาโย เป็นผู้ที่มีกายไม่ได้พัฒนา ไม่ฝึกฝนใน ด้านกายภาพ ด้านความสัมพันธ์กับสิ่งภายนอกต่าง ๆ ความสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ความสัมพันธ์กับ ตำแหน่งหน้าที่หรือผู้คนในสังคม ยังตกเป็นทาสของสิ่งต่าง ๆ ในโลกที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้อง สมมติตกเป็นทาสเงิน เวลาจะตาย ก็นึกถึงเงิน โอ้.. เงินอยู่ที่ธนาคารนั้น ยังไม่ได้จัดการ ตายปั๊บ เป็นตุ๊กแกเกาะอยู่แถว ๆ ธนาคารนั้นแหละ อย่างนี้ ก็อันตรายมาก

อภาวิตสีโล เป็นผู้ที่มีศีลไม่ได้พัฒนา ไม่ได้ฝึกฝนให้มี สติสัมปชัญญะ ไม่สามารถละเว้นทุกจริต เป็นคนไม่มีศีล เป็นคนที่ทุศีล ศีลแตกอยู่เรื่อย ทำผิดด้านกายวาจา อย่าง ตอนนี้อย่างท่านก็มีศีลอยู่ใช่ไหม ยังปกต้อยู่ ไม่ได้ทำผิด ถ้าไม่ได้ ฝึกไว้ละ พอมีคนมาด่าท่าน ท่านก็ศีลแตก เป็นผู้ทุศีล เพราะถูกความโกรธครอบงำ ท่านอาจไปด่าคืน หรือไปทำร้าย เขาก็มี

อภาวิตจิตโต มีจิตไม่ได้พัฒนา ไม่ได้ฝึกฝนให้จิต มีสมาธิ ไม่มีความตั้งมั่นของจิต มีจิตซัดส่ายไปตามอารมณ์ ต่าง ๆ

อภาวิตปญโณ มีปัญญาไม่ได้พัฒนา ไม่มีปัญญา
เห็นความจริง ไม่ได้รู้แจ้งอริยสัจ

ปริตโต เป็นผู้ที่มีคุณน้อย ไม่มีคุณธรรมเกิดขึ้นในจิตใจ

อปรตุโม เป็นผู้ที่มีใจไม่กว้างขวาง มีใจคับแคบ คิดถึง
แต่ผลประโยชน์ของตนเอง รักษาแต่ผลประโยชน์ของตนเอง
หรือพวกพ้องของตัวเอง เป็นพวกเห็นแก่ตัว

อปรทุกขวิหารี เป็นผู้ดำเนินชีวิตอยู่เป็นทุกข์ด้วยเรื่อง
เล็ก ๆ น้อย ๆ มีปัญหาในชีวิตมาก มีเรื่องเครียด เรื่องวิตก
กังวลมาก เรื่องไม่น่าจะเป็นทุกข์ก็เป็นทุกข์

เอวรูปสฺส ภิกฺขเว ปุคฺคสฺส อปรมตตมปิ ปาปกมมํ
กตํ ตเมเน นิริยํ อุปนเนติ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บาปกรรมแม้เพียงประมาณ
เล็กน้อยอันบุคคลลักษณะเช่นนี้กระทำแล้ว บาปกรรมนั้น
ย่อมนำเขาไปสู่นรกได้

บาปกรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เขาทำ นำเขาไปนรกได้
เพราะอะไร เพราะมีกายไม่ได้พัฒนา ไม่ได้พัฒนาศีล ไม่ได้
พัฒนาจิต ไม่ได้พัฒนาปัญญา ใช้ชีวิตประกอบด้วยความทุกข์
มาก มีเรื่องวิตกกังวลเรื่องนั้นเรื่องนี้เยอะ อย่างพวกเรา

ทั้งหลายเคยทำผิดเยอะไหม ต้องเคยอยู่แล้ว และถ้ายังไม่พัฒนาตนเอง ยังไม่ได้พัฒนาให้มีสติสัมปชัญญะ ไม่มีศีลสมาธิ ปัญญา กรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เราเคยทำผิดไว้นั้น ก็สามารถส่งผลให้ไปบាយได้ **ไม่ได้ไปบายเพราะทำกรรม** **ไม่ตีอะไรนักหนาหรอก แต่เป็นเพราะยังเห็นผิดอยู่ ไม่ได้พัฒนาตนเอง ใช้ชีวิตด้วยความทุกข์ ใช้ชีวิตแบบใจคับแคบอยู่**

ถ้าเป็นอีกบุคคลหนึ่ง ก็ตรงกันข้ามกับบุคคลนี้ พระพุทธเจ้าตรัสว่า

อิธ ภิกขเว เอกจฺจโจ บุคฺคโล ภาวิตกาโย โหติ
ภาวิตลีโล ภาวิตจิตฺโต ภาวิตปญฺโญ อปริตฺโต มหตฺตา
อปรมาณฺวิหารี

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลบางคนในโลกนี้ เป็นผู้มึนกาย ที่ได้พัฒนาแล้ว มีศีลที่ได้พัฒนาแล้ว มีจิตที่ได้พัฒนาแล้ว มีปัญญาที่ได้พัฒนาแล้ว เป็นผู้มีคุณไม่ใช่น้อย ๆ มีใจกว้างขวาง ดำเนินชีวิตอยู่ด้วยใจไม่มีประมาณ

ภาวิตกาโย เป็นผู้มึนกายที่ได้พัฒนาแล้ว เป็นผู้ตีฝึกฝนตนเอง สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม สัมพันธ์กับสิ่งของเครื่องใช้ ใช้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ใช้ด้วยสติปัญญา ไม่ตกเป็นทาสสิ่งต่าง ๆ ในโลก

ภาวิตสีโล มีศีลที่ได้พัฒนาแล้ว เป็นผู้ที่มีศีล ละเว้น
ทุจริตด้านกาย ด้านวาจา และด้านใจ

ภาวิตจิตโต มีจิตที่ได้พัฒนาแล้ว เป็นผู้ที่มีจิตตั้งมั่น
ไม่หวั่นไหว ไม่หลงยินดียินร้ายไปตามอารมณ์ต่าง ๆ

ภาวิตปญฺโญ มีปัญญาที่ได้พัฒนาแล้ว มีปัญญา
เห็นความจริง รู้แจ้งอริยสัจ

อบริตโต เป็นผู้ที่มีคุณไมใช่น้อย ๆ มีคุณธรรมต่าง ๆ
ที่ดีงามเป็นอันมาก

มหตฺตา มีใจกว้างขวาง ไม่คับแคบ ไม่เห็นแก่ตัว
เห็นสัตว์ทั้งหลายเป็นเพื่อนเป็นมิตรเสมอกัน

อปฺปมาณวิหารี ดำเนินชีวิตอยู่ด้วยใจไม่มีประมาณ
ไม่มีกิเลสชนิดที่จะมาทำให้เกิดความยึดถือ ใจจึงไม่มีประมาณ
ไม่มีขอบเขต อยู่เป็นสุขอย่างอิสระ

คุณสมบัติอย่างนี้ที่กล่าวมานี้ ถ้าฝึกฝนจนครบถ้วนสมบูรณ์
ก็เป็นพระอรหันต์หมดสิ้นกิเลสโดยสิ้นเชิง สำหรับผู้ที่ยังไม่
สมบูรณ์ ก็มีคุณธรรมที่ลดหลั่นกันลงไปตามสมควร พระองค์
สรุปว่า

ดูก่อนนิกะทั้งหลาย บาปกรรมแม้เพียงประมาณเล็กน้อย เช่น นั้นนั้นแหละ อันบุคคลบางคนลักษณะเช่นนี้กระทำแล้ว เป็นสิ่งที่พึงได้เสวยผลในชาติปัจจุบันเท่านั้น ย่อมไม่ปรากฏผลในภพถัดไป ไม่ต้องกล่าวถึงกรรมที่มาก

พวกเราทั้งหลายชอบพูดบอกว่า ทำไม่ดีแล้วจะไปบอความจริงไม่ใช่เสมอไปนะ ถึงเคยทำไม่ดีมา ถ้าบุคคลใดที่ฝึกฝนตนเอง มีสติสัมปชัญญะ มีศีล สมาธิ ปัญญา เขาย่อมห่างจากอบายไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งปิดอบายได้

นี่นะ การชำระล้างกรรม ทำให้กรรมหมดไป ทำให้มันให้ผลไม่ได้ ชำระล้างได้โดยการประพาสพรหมจรรย์ คือ ฝึกฝนให้เป็นผู้มีกายที่ได้พัฒนาแล้ว มีศีลที่ได้พัฒนาแล้ว มีจิตที่ได้พัฒนาแล้ว มีปัญญาที่ได้พัฒนาแล้ว ฉะนั้น ถึงเราจะทำกรรมไม่ดีมาเยอะ เพียงแต่หยุด แล้วก็สำรวมระวัง มีสติ มีความรู้ตัว ในการทำ พูด คิด ไม่ทำผิดอีก นี่ก็เป็นการแก้ไขที่ถูกต้องแล้ว เป็นความเจริญในอริยวินัย หากมีศีล สมาธิ ปัญญา ก็ยิ่งห่างจากอบายไปเรื่อย ๆ กรรมที่เคยทำก็ให้ผลไม่ได้ และหากอริยมรรคเกิดขึ้นก็ปิดอบายไป เป็นผู้แน่นอนแล้ว

กรรมจะถูกไล่ได้ก็ต่อเมื่อละตัณหได้ ตัณหาจะถูกไล่
ได้ก็ต่อเมื่อรู้ความจริงของสิ่งทั้งหลายทั้งปวงตามที่มันเป็นจริง
รู้จนเลิกอยากได้ อยากเอา อยากมี อยากเป็น พอเลิกอยาก
เลิกคาดหวัง ตัณหาก็ไม่มี ที่จะทำให้ตัวเอง ให้ตัวเองได้นั้น
ได้นี้ก็ไม่มี กรรมไม่มี ทุกข์ก็ไม่มี ก็จบเรื่องกันไป

ข้อที่ ๕ ความลับธรรม

ตอนนี้พูดถึงความลับธรรม ไม่มีกรรม กรรมดับสนิทหมดไป พอสิ้นกรรมก็สิ้นทุกข์ เพราะกรรมนั้นมันเกิดจากกิเลส มีความไม่รู้หรือริยสัจ ก็เกิดความอยากได้เพื่อตนเอง อยากให้ตัวเองเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ แล้วก็ไปทำกรรมตามความยึดถือ ทำกรรมแล้วก็ได้รับผลวิบาก เป็นสุขบ้างทุกข์บ้าง ดีบ้างไม่ดีบ้าง พอได้รับผลสุขบ้างทุกข์บ้าง ยังไม่หมดอวิชชา ก็ไม่หมดตัณหา มันไม่อิม ก็ทำกรรมอีกวนเวียนไปเรื่อย ๆ

แต่เมื่อใด เราฝึกฝนจนรู้ความจริง ตัณหาก็ถูกละได้ ละความอยาก ละความต้องการ ละความคาดหวังได้ นั้นแหละจึงจะสิ้นกรรม **กรรมสิ้นไป ทุกข์ก็สิ้นไป**

ที่เรียนเรื่องกรรมนี่นะ ไม่ใช่เพื่อให้ท่านทั้งหลายไปทำกรรมให้เยอะ ๆ หลอก แต่เรียนเพื่อที่จะฝึกฝนตนเองให้ถูกวิธี ถ้ายังทำผิดอยู่ จะได้แก้ไขให้ถูกต้อง หยุดแล้วก็สำรวมระวัง แล้วก็ชำระล้าง ลดโอกาสที่สิ่งไม่ดีจะมาให้ผลจนกระทั่งปิดไปได้ แล้วก็ถึงที่สุด คือให้สิ้นกรรม หมดกรรมไป เริ่มต้นก็สิ้นกรรมไม่ดีก่อน ทำสุดแม้แต่ดีก็ไม่เอาด้วยหนทางฝึกฝนก็ตามหลักโพธิปักขิยธรรม มีอริยมรรคมีองค์ ๘ ประการเป็นกลุ่มสุดท้าย ซึ่งได้บรรยายไปแล้วคราวก่อน ๆ ก็ลองไปทบทวนดูนะครับ

ในสังยุตตนิกาย มหาวารวรรค ตัณห์กขยสูตร พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๙ ข้อ ๒๐๗ พระพุทธเจ้าตรัสว่า

ตณฺหา ย ปหานา กมฺมํ ปหียติ

เพราะละตัณหาได้ กรรมย่อมถูกละได้

เมื่อเกิดปัญญา รู้ความจริงว่า สังขารทั้งปวง มันเป็นอย่างนั้น เป็นไปตามเหตุตามปัจจัย เป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา จนได้รู้อริยสัจ ก็ละตัณหาได้ กรรมก็ถูกละได้ เจตนาจะทำเพื่อตนเอง จะเอานั้นจะเอานี่เพื่อตนเองก็ไม่มี การกระทำก็เป็นเพียงสักว่าการกระทำ เป็นเพียงกิริยาเท่านั้นเอง

กมฺมสฺส ปหานา ทุกฺขํ ปหียติ
 เพราะละกรรมได้ ทุกข์ย่อมถูกละได้

ถ้ายังไปทำกรรมเพื่อตัวเอง ตามกำลังของตัณหาอุปาทาน ก็เป็นการก่อภพก่อชาติ ความเกิดขึ้นของกองทุกข์ก็มีไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะละกรรมได้นั้นแหละ ทุกข์จึงจะถูกละได้ พระองค์สรุปว่า

อิติ โข อุทายิ ตณฺหุทฺทขยา กมฺมกฺขโย, กมฺมกฺขยา
 ทฺทขกฺขโย

ดูก่อนอุทายี ด้วยเหตุมีประมาณเท่านั้นแล เพราะความ
 ลื่นไพลของตัณหา ความลื่นไพลของกรรมจึงมีได้ เพราะความลื่น
 ไพลของกรรม ความลื่นไพลของทุกข์จึงมีได้

ถ้าเราเรียนเรื่องกรรมแล้ว มัวแต่ไปหลงทำกรรม
 วนเวียนอยู่ ก็ย่อมไม่อาจจะพ้นไปจากทุกข์ได้ เพราะความลื่น
 กรรมเท่านั้น ความลื่นทุกข์จึงมีได้ กรรมจะถูกละได้ก็ต่อเมื่อ
 ละตัณหาได้ ตัณหาจะถูกละได้ก็ต่อเมื่อรู้ความจริงของสิ่งทั้ง
 หลายทั้งปวงตามที่มันเป็นจริง รู้จนเลิกอยากได้ อยากเอา
 อยากมี อยากเป็น พอเลิกอยาก เลิกคาดหวัง ตัณหาก็ไม่มี
 ที่จะทำเพื่อตัวเอง ให้ตัวเองได้นั้นได้นี้ก็ไม่มี กรรมไม่มี
 ทุกข์ก็ไม่มี ก็จบเรื่องกันไป

พระพุทธเจ้านั้นเป็นผู้ที่ถึงความสิ้นไปของกรรมทั้งปวงแล้ว พระองค์ได้ทำก่อน แล้วก็บอกทางให้เราทั้งหลายแล้ว ในขุททกนิกาย อิติวุตตกะ โลกสูตร พระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๕ ข้อ ๑๑๒ มีคาถาแสดงคุณของพระพุทธเจ้าเอาไว้ว่า

เอส ชีณาสโว พุทฺโธ	อนิเม จินนสฺสโย
สพพกมฺมกฺขยํ ปตฺโต	วิมุตโต อุปธิสฺสขเย
เอส โส ภควา พุทฺโธ	เอส สิทฺโธ อนุตฺตโร
สเทวกลฺลสฺส โลกสฺส	พรหมจกํ ปวตฺตยิ

พระพุทธเจ้าพระองค์นั้น เป็นพระชีณาสพ เป็นผู้ไม่เบียดเบียน เป็นผู้มีความสงสัยสิ้นไปแล้ว เป็นผู้ถึงแล้วซึ่งความสิ้นไปแห่งกรรมทั้งปวง เป็นผู้หลุดพ้นแล้วเพราะความสิ้นไปของอุปธิ

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าพระองค์นั้น ผู้เป็นประดุจลีหะ เป็นผู้ไม่มีผู้ใดยิ่งกว่า ทรงประกาศพรหมจรรย์ แก่ชาวโลก พร้อมทั้งเทวโลก

ในคานานี้มีคำว่า สพพกมฺมกฺขยํ ปตฺโต เป็นผู้ถึงแล้วซึ่งความสิ้นไปแห่งกรรมทั้งปวง นี่เป็นคุณของพระพุทธเจ้า

พระองค์ถึงความสิ้นไปแห่งกรรมทั้งปวง ทรงทำก่อนแล้ว
 ตอนออกบวช พญามารก็มาหลอกล่อบอกว่า พระองค์จะไป
 ครองราชย์เถิด จะได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ มีทรัพย์เงินทอง
 มากมาย ได้ทำบุญเยอะ ๆ จะได้ไสยผลที่ดี ๆ พระพุทธเจ้า
 ก็บอกกับมารว่า *ดูก่อนมารผู้มีบาป ท่านจงไปพูดเรื่องบุญกับ
 คนที่ต้องการบุญเถอะ*

เราทั้งหลายผู้เป็นลูกศิษย์พระพุทธเจ้าทั้งหลาย เป็นยังไง
 กันบ้าง อยากรู้บุญ ตกอยู่ภายใต้บัวงามมารกัน กราบเข้า
 กราบเย็น เพราะต้องการบุญอยู่นั้นแหละ **แต่ที่พระพุทธเจ้า
 แสดงธรรมนั้น ก็เพื่อให้เราทั้งหลายประพาศิพพหุมจรรย์
 เพื่อความสิ้นไปแห่งทุกข์โดยชอบ**

สรุปเรื่องที่บรรยายมาในวันนี้ ก็มีความเข้าใจเกี่ยวกับ
 กรรม ๕ ข้อนะ ท่านทั้งหลายก็ลองไปพิจารณาดู สิ่งไหนที่ยัง
 มีความเข้าใจผิดอยู่ ก็จะได้มีความเข้าใจที่ถูกต้องขึ้น โดย
 อาศัยสาระจากพระสูตรต้นตปิฎก

ข้อที่ ๑ สุขทุกข์ใครทำให้ ไม่มีใครทำให้นะ มีแต่สิ่งที่
 เกิดขึ้นเป็นไปตามเหตุตามปัจจัย

ข้อที่ ๒ ไม่มีวิญญาณไปเสวยวิบาก ไม่มีวิญญาณชนิดที่หอบกรรม หอบเอาบุญบาปไปเสวยผลที่นั่นที่นี้ ไม่มีวิญญาณที่เป็นตัวตนอย่างนั้น มีแต่วิญญาณที่เกิด เมื่อมีเหตุเกิดแล้วก็ดับไป

ข้อที่ ๓ การแก้กรรม ให้เห็นว่ามันไม่ดีแล้วก็หยุด แล้วก็สำรวมระวัง นี่เป็นความเจริญในอริยวินัย

ข้อที่ ๔ การชำระล้างกรรม คือการประพาศิพพหมจรรย์ ผีกลนตนเองให้เป็นผู้ที่มีกายที่ได้พัฒนาแล้ว คีลที่ได้พัฒนาแล้ว จิตที่ได้พัฒนาแล้ว ปัญญาที่ได้พัฒนาแล้ว บาปกรรมที่เคยทำก็ไม่สามารถนำไปนรกได้

ข้อที่ ๕ ความสิ้นกรรม ละต้นหาได้ กรรมก็สิ้นไป สิ้นกรรมก็จะสิ้นทุกข์ไป ก็จบกันเท่านั้น

หมดเวลาแล้ว ขออนุโมทนาทุกท่านครับ

รายนามผู้บริจาคพิมพ์ “ความเข้าใจเรื่องกรรม”

ที่	ชื่อ - นามสกุล	จำนวนเงิน
๑.	คุณลินจี่ ดิษฐสมบูรณ์ คุณไพจิตร เจือจันทร์	๕๐๐
๒.	คุณป๋วยเซียม แซ่ตั้ง	๑,๐๐๐
๓.	คุณกสิรมย์ ทรงศรีเจริญ	๒๐๐
๔.	คุณอุไร กาญจนนุกุลศิริ	๒๐๐
๕.	คุณราชนนทร์ คุณมณฑา หยกสกุล	๕๐๐
๖.	คุณสุขสันต์ คุณสุจิตรา พชรพัชร์	๕๐๐
๗.	คุณสุณิสา มงคลอารีย์พงษ์	๓,๐๐๐
๘.	คุณวันชื่น คุณจินตนา ธรรมไพโรจน์	๓๐๐
๙.	ผู้เข้าปฏิบัติธรรมกนการ์ตันรีสอร์ท ๑ - ๓ ก.ค. ๕๓	๕,๓๐๐
๑๐.	เงินบริจาคจากมูลนิธิรีสอร์ท อ.อัมพวา	๒,๐๐๐
๑๑.	คุณชนกพร เผ่าศิริ	๓,๐๐๐
๑๒.	ผู้ฟังธรรมกรมวิทาศาสตร์บริการ ๑๔ ก.ค. ๕๓	๒,๘๒๖
๑๓.	อาจารย์นิคม บุญมาก	๒,๕๐๐

๑๔. คุณยืนยง คุณสุชาติา พฤษบุรณโกศล	๑,๐๐๐
๑๕. คุณถกล คุณมณีโชค ตติยไตรงค์	๕๐๐
๑๖. มูลนิธิจิตตานุเคราะห์	๓,๐๐๐
๑๗. คุณสุภาพร อ่อนขาว	๕๐๐
๑๘. คุณน้ำทิพย์ บุรพพชานนท์	๕๐๐
๑๙. ผู้เข้าปฏิบัติธรรมวัดพุทธปัญญา ๑๘ ก.ค. ๕๓	๑,๙๐๐
๒๐. คุณสุวรรณา จีราวรรณสถิตย์	๕,๐๐๐
๒๑. คุณกัลยารัตน์ เพชรพิพัฒน์	๑,๐๐๐
๒๒. คุณวัฒนา ชำรงสัตย์	๑,๐๐๐
๒๓. คุณภลีนีย์ นากดี	๓,๐๐๐
๒๔. ผู้เข้าปฏิบัติธรรม รพ.สุรินทร์ ๒๒ - ๒๓ ก.ค. ๕๓	๙,๒๕๐
๒๕. พญ. นุสรา อรรถศิลป์	๒,๐๐๐
๒๖. คุณนันทิยา จิรายุสภมล	๒,๐๐๐
๒๗. พญ. สิริพร เนาวรัตน์ภาส	๑,๐๐๐
๒๘. คุณธนากร ต่อศรี	๕๐๐

๒๙. คุณวิรุณี ตรีรัตน์สกุลชัย	๓๐๐
๓๐. คุณเจตพล สันหัตถการ	๕๐๐
๓๑. คุณศิริวรรณ กฤษณะสมิต	๑,๐๐๐
๓๒. คุณฟาสุช กฤษณะ สมิต	๑,๐๐๐
๓๓. คุณปัทมาวดี วรนิมมาน	๑,๐๐๐
๓๔. คุณชญญาภัค พงศ์ชยกร	๕,๐๐๐
๓๕. คุณโชติกา พิตรสาทร	๕๐๐
๓๖. คุณพิมพ์สนธิ สิงห์พันธ์	๕๐๐
๓๗. คุณเบญจรัตน์ ดิลกเลิศรัตน์	๓๐๐
๓๘. คุณภาวิชนีย์ตรี สายอินทวงศ์	๑๐๐
๓๙. คุณนันทนา โรจน์เลิศจรรยาและครอบครัว	๕๐๐
๔๐. คุณชุติมา ประสารและครอบครัว	๓๐๐
๔๑. คุณชูจิตต์ ตาดทองและครอบครัว	๕๐๐
๔๒. คุณจรรยาลักษณณ์ รัตนมงคลศักดิ์และครอบครัว	๒๐๐
๔๓. คุณอนันต์ เรียมประเสริฐ	๑๐๐
๔๔. น.อ. สงกรานต์ ต่อศรี รน.	๒๐๐

๔๕. คุณจิรวัลย์ ต่อศรี	๒๐๐
๔๖. คุณชวพล ต่อศรี	๑๐๐
๔๗. คุณชวีศา ต่อศรี	๑๐๐
๔๘. คุณชวพร ต่อศรี	๑๐๐
๔๙. คุณประพิศ ต่อศรี	๑,๐๐๐
๕๐. คุณปลุณี ต่อศรี	๑๐๐
๕๑. คุณเอกชัย โปร่งปัญญาสกุลและครอบครัว	๕๐๐
๕๒. คุณปานสิน พงศ์ชยกร	๕๐๐
๕๓. คุณอัครา ศิริอมรวัฒน์	๑๐๐
๕๔. คุณสุวิมล อัครชัยชาญ	๑,๐๐๐
๕๕. คุณนพิสี เรเยส	๓๐๐
๕๖. คุณอุทิศ เกตุทัต	๑,๐๐๐
๕๗. คุณปรียา เกตุทัต	๑,๐๐๐
๕๘. คุณอัจฉริยา เกตุทัต	๑,๗๐๐
๕๙. ไม่ออกนามรวมทั้งสิ้น	๑,๓๒๔
	๗๕,๐๐๐

ประวัติ

อาจารย์สุภีร์ ทุมทอง

วันเดือนปีเกิด

วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๑๕

บ้านหนองฮะ ต. หนองฮะ อ. ลำโรงทาบ จ. สุรินทร์

การศึกษา

- เปรียญธรรม ๔ ประโยค
- ประกาศนียบัตรบาลีใหญ่ วัดท่ามะโอ จ. ลำปาง
- วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า มหาวิทยาลัยขอนแก่น

งานปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๓)

- ผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อ บริษัท บางกอกพร็อพเพอร์ตี้คอร์ปอเรชั่น จำกัด
- คณะกรรมการโครงการแปลพระไตรปิฎกนิสสยะ และตรวจชำระคัมภีร์
- อาจารย์สอนพิเศษปริญญาตรี วิชาพระอภิธรรมปิฎก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาลีศึกษาพุทธโฆส จ. นครปฐม
- บรรยายธรรมะตามสถานที่ต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด
- เผยแพร่ธรรมะทางเว็บไซต์ www.ajsupee.com